

**Δημιουργία επιχειρηματικού σχεδίου της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού στο
τμήμα υγειονομικού**

Του Παναγιώτη Παπαδόγκωνα

**Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία που υποβάλλεται στο καθηγητικό σώμα
για τη μερική εκπλήρωση των υποχρεώσεων απόκτησης του μεταπτυχιακού
τίτλου του Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Διοίκηση Αθλητικών Οργανισμών
και Επιχειρήσεων» του Τμήματος Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού του
Παν/μίου Πελοποννήσου στην κατεύθυνση «Μάνατζμεντ Αθλητικών
Οργανισμών και Επιχειρήσεων»**

**Σπάρτη
2022**

Εγκεκριμένο από το Καθηγητικό σώμα:

1ος Επιβλέπων: Ιωάννης Δουβής , Καθηγητής

2ος Επιβλέπων: Άννα Κουρτεσοπούλου , Διδάκτορας

3ος Επιβλέπων: Κωνσταντίνος Γεωργιάδης, Καθηγητής

Υπεύθυνη Δήλωση

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 14 της παραγράφου 2 (Διαγραφές Μεταπτυχιακών Φοιτητών) του Κανονισμού Λειτουργίας Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, δηλώνω υπεύθυνα ότι για τη συγγραφή της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής μου Εργασίας (ΜΔΕ) δεν χρησιμοποίησα ολόκληρο ή μέρος έργου άλλου δημιουργού ή τις ιδέες και αντιλήψεις άλλου δημιουργού χωρίς να γίνεται αναφορά στην πηγή προέλευσης (βιβλίο, άρθρο από εφημερίδα ή περιοδικό, ιστοσελίδα κλπ.).

Ημερομηνία: 16/10/2022

Ο Δηλών

Παπαδόγκωνας Παναγιώτης

Copyright © Παναγιώτης Παπαδόγκωνας 2022

Με επιφύλαξη κάθε δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου του Τμήματος Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Παναγιώτης Παπαδόγκωνας: Δημιουργία επιχειρηματικού σχεδίου της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού στο τμήμα υγειονομικού
(Με την επίβλεψη του Δουβή Ιωάννη, Καθηγητή)

Σκοπός της εργασίας είναι η δημιουργία ενός επιχειρηματικού σχεδίου της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού-ΓΓΑ, και συγκεκριμένα για την Επιστημονική Υγειονομική Επιτροπή. Η μέθοδος που θα χρησιμοποιηθεί θα στηριχτεί σε δευτερογενή δεδομένα που θα αντληθούν μέσα από δημοσιευμένες πληροφορίες του ίδιου του οργανισμού αλλά και αναζήτηση στοχευμένης βιβλιογραφίας σχετικά με θέματα που εξειδικεύονται με τα Υγειονομικά τμήματα συναφών φορέων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Η επιλογή αυτού του τμήματος έγινε γιατί δεν έχει πραγματοποιηθεί τέτοιου είδους εργασία στα ελληνικά δεδομένα. Η εργασία θα συμβάλλει στην αύξηση των γνώσεων γύρω από το θέμα. Η κατανόηση του επιχειρηματικού σχεδίου που θα αναφερθεί στην εργασία θα βοηθήσει σε ένα πιο σωστό προγραμματισμό και θα ικανοποιεί τις ανάγκες και την παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών. Τα αποτελέσματα της εργασίας φιλοδοξούν να βοηθήσουν τους υπευθύνους για την καλύτερη αντιμετώπιση και παροχή υπηρεσιών και θα καταστήσουν τους συμμετέχοντες στο τμήμα πιο ικανοποιημένους.

Λέξεις κλειδιά: *Επιχειρηματικό σχέδιο, Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, Υγειονομικό Τμήμα, Ευρωπαϊκές Χώρες*

ABSTRACT

Panagiotis Papadogkonas: The creation of a business plan in the health scientific committee of the G.G.A

Under the supervision of Douvis Ioannis, Professor

The purpose of the work is to create a business plan for the General Secretariat of Sports - GGA, specifically for the Department of Health. The method that will be used will be based on secondary data that will be drawn from published information of the organization itself as well as a search for targeted literature on topics that are specialized with the Health departments of related organizations in Greece and abroad. The selection of this section was made because this type of work has not been carried out in Greek data. The work will contribute to the increase of knowledge around the subject. Understanding the business plan that will be mentioned in the work will help in a more correct planning and will satisfy the needs and the provision of better quality services. The results of the work aspire to help managers to better deal with and provide services and will make the participants in the department more satisfied.

Keywords: *Business plan, General Secretariat of Sports, Health Department, European Countries*

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να απευθύνω ένα μεγάλο ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ στην αδερφή μου Έφη και στην σύζυγό μου Νικόλ που με στήριξαν καθ'όλη τη διάρκεια της φοίτησής μου στο Μεταπτυχιακό αυτό πρόγραμμα.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες στην Βασιλική Συνιόσογλου (μέλος της επιστημονικής υγειονομικής επιτροπής της Γ.Γ.Α) για το υλικό που αφορά την συγκεκριμένη επιτροπή και τέλος οι εκ βάθους καρδιάς ευχαριστίες είναι για τους εξαιρετικούς καθηγητές μου, κ. Ιωάννη Δουβή και κα. Άννα Κουρτεσοπούλου, οι οποίοι με καθοδήγησαν αποτελεσματικά και πρόθυμα στην ολοκλήρωση της παρούσας εργασίας.

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
ABSTRACT	5
I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
1.1 Σκοπός της εργασίας.....	10
1.2 Ερευνητικά ερωτήματα.....	10
1.3 Σημασία της εργασίας.....	10
II. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	11
2.1 Προετοιμασία επανεκκίνησης αθλητικών δραστηριοτήτων εν μέσω Covid 19	11
2.2 Διαχείριση και πολιτικές στο αθλητικό πεδίο σε συνθήκες πανδημίας.....	11
2.3. Επιστροφή θεατών στα αθλητικά γεγονότα κατά την διάρκεια του Covid 19.	18
2.3.1 Αντιλήψεις και εμπειρίες για τα μέτρα ασφαλείας στο πλαίσιο αντιμετώπισης του COVID -19.....	22
2.3.2 Οδηγίες για την αύξηση της ασφαλείας των θεατών κατά την παραμονή τους σε αθλητικούς χώρους στο πλαίσιο αντιμετώπισης της πανδημίας.....	30
2.3.3 Μέτρα για την αντιμετώπιση της πανδημίας.....	37
2.3.4 Υγιεινή στους χώρους αθλητικών εγκαταστάσεων και στα αποδυτήρια	40
2.3.5 Νομικές πλευρές αναφορικά με την ανάπτυξη αθλητικών δραστηριοτήτων κατά την διάρκεια της πανδημίας του COVID-19.....	44
III. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	54
Μέσα συλλογής δεδομένων	54
IV. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	55
IV. ΣΥΖΗΤΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	60
Προτάσεις για μελλοντική έρευνα.....	63
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	64

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Ποσοστά αναφορικά με τους λόγους παρακολούθησης αθλητικών γεγονότων (Templeton,etal., 2020).	18
Πίνακας 2: Σημασία των μέτρων ασφάλειας για τους θεατές (Templetonet al., 2020).....	21
Πίνακας 3: Αποτύπωση ποσοστών για την τήρηση των μέτρων από τους θεατές (Templetonetal., 2020)	27
Πίνακας 4: Αποτύπωση ποσοστών για την αυστηρή τήρηση των μέτρων από το σύνολο των θεατών με βάση την γνώμη των ερωτώμενων (Templetonetal.,2020).	28

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο πλαίσιο της πανδημίας Covid 19, οι αθλητικοί σύλλογοι, οι ομάδες και άλλοι θεσμικοί φορείς έπρεπε να υπερπηδήσουν σοβαρά εμπόδια σε μία προσπάθεια να μειώσουν τις σοβαρές συνέπειες του Covid 19, και στη συνέχεια να επανεκκινήσουν τις προπονητικές και αγωνιστικές δραστηριότητες. Σε πολλές Ευρωπαϊκές χώρες αλλά και στη Ελλάδα η αθλητική περίοδος του 2020 θα μείνει για πάντα στη μνήμη ως κάτι το καινούργιο στον αθλητισμό με ισχυρή επίδραση στον: α. πολιτικό, β. κοινωνικό και γ. οικονομικό τομέα.

Είναι γεγονός ότι η πανδημία προκάλεσε σοβαρά οικονομικά προβλήματα στον προϋπολογισμό των αθλητικών επαγγελματικών συλλόγων, διευρύνοντας ακόμα περισσότερο το χάσμα ανάμεσα στους μεγαλύτερους συλλόγους που αναζητούν μία ισορροπία στις χορηγίες, στα δικαιώματα από τις τηλεοπτικές προβολές των αγώνων καθώς και στα εισοδήματα από τις καθημερινές αθλητικές δραστηριότητες, και στους μικρότερους επαγγελματικούς συλλόγους με χαμηλότερο συνολικό εισόδημα το οποίο κυρίως προέρχεται από τα τηλεοπτικά δικαιώματα, από Ομοσπονδία (π.χ. μέσω των επαγγελματικών αγώνων πρωταθλήματος) και τις πωλήσεις των εισιτηρίων.

Ο Begovic (2020), στο πλαίσιο ανάλυσης των αποτελεσμάτων της πανδημίας πάνω στην κοινωνία και στον αθλητισμό σε σχέση με την κατάρτιση ενός εθνικού σχεδίου για την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων στην υγεία και σε άλλα ζητήματα που απασχολούν τον σύγχρονο άνθρωπο αναφέρει ότι υπάρχει ευρεία συναίνεση για την ανάπτυξη στρατηγικών πρόληψης και άμεσης αντιμετώπισης έκτακτων καταστάσεων όπως είναι η πανδημία.

Παρόμοια άποψη διατυπώνουν οι Xiong και Yan (2020), οι οποίοι θεωρούν ότι είναι απαραίτητη η ανάπτυξη κατάλληλων στρατηγικών πρόληψης για τον περιορισμό της περαιτέρω εξάπλωσης της πανδημίας, ωστόσο, οι στρατηγικές διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Χαρακτηριστικό είναι ότι ο Covid 19 είχε σοβαρές επιπτώσεις σε όλους τους τομείς της κοινωνίας με τον αθλητισμό και τις φυσικές δραστηριότητες να μη αποτελούν εξαίρεση καθώς στις περισσότερες χώρες οι προπονητικές και αγωνιστικές δραστηριότητες ακυρώθηκαν.

Την περίοδο αμέσως μετά την ανακοίνωση της πανδημίας υψηλού κύρους διοργανώσεις όπως οι Ολυμπιακοί του Τόκιο και το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου του 2020 αναβλήθηκαν, ενώ μειώθηκε το εισόδημα των αθλητικών

ομάδων που προερχόταν κυρίως από την τηλεοπτική κάλυψη καθώς και από τις εμπορικές καθημερινές οικονομικές συναλλαγές.

Τα μέσα ενημέρωσης εστίασαν κυρίως στις πολιτικές και οικονομικές παρενέργειες, αναφέροντας ότι η αθλητική βιομηχανία με εκτιμώμενη αξία πάνω από 471 δις δολάρια το 2018 θα χάσει δισεκατομμύρια κατά την επόμενη χρονική περίοδο του 2020 (Gough, 2020; Parnell et al., 2020).

Για όλους τους παραπάνω λόγους κρίνεται απαραίτητο η επανεκκίνηση των αθλητικών δραστηριοτήτων καθώς και η πραγματοποίηση μεγάλων αθλητικών γεγονότων να γίνει μέσα σε ένα πεδίο ώστε να δοθεί έμφαση στις κοινωνικές αξίες καθώς και σε εκείνες που σχετίζονται με το αγαθό της υγείας.

1.1 Σκοπός της εργασίας

Σκοπός της εργασίας είναι η δημιουργία ενός επιχειρηματικού σχεδίου της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού(Γ.Γ.Α)στην υγειονομική επιστημονική επιτροπή που θα εξυπηρετεί την επανέναρξη των αθλητικών δραστηριοτήτων με ασφάλεια εν μέσω Covid-19.

1.2 Ερευνητικά ερωτήματα

1. Ποιες πολιτικές του Υπ. Αθλητισμού και η διαχείρισή τους θα επιτρέψουν την επανέναρξη των αθλητικών δραστηριοτήτων;
2. Με ποιους τρόπους θα γίνει η ασφαλής επιστροφή των θεατών στα αθλητικά δρώμενα;
3. Ποια υγειονομικά μέτρα πρέπει να παρθούν;
4. Σε ποια σημεία πρέπει να βασιστεί η δημιουργία ενός υγειονομικού σχεδίου που θα αποτρέπουν την εξάπλωση της πανδημίας;

1.3 Σημασία της εργασίας

Η εργασία είναι σημαντική διότι ασχολείται με ένα σύγχρονο πρόβλημα που ταλανίζει όλον τον πλανήτη και ασχολείται με ένα ιδιαίτερο κομμάτι της κοινωνίας, αυτό των αθλητικών δραστηριοτήτων (τόσο για τον αθλητισμό όσο και για τους θεατές). Οι ερευνητικές προσπάθειες είναι καταγιστικές.

II. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

2.1 Προετοιμασία επανεκκίνησης αθλητικών δραστηριοτήτων εν μέσω Covid 19

Σκοπός της έρευνας των Gouveia και Pereira (2020), ήταν η αναφορά στους τρέχοντες παράγοντες της οικονομικής αστάθειας, της διαχείρισης των συγκρούσεων των αθλητικών φορέων και προσώπων με ενεργό ρόλο στα αθλητικά δρώμενα και της κρίσης της αξιοπιστίας των ομάδων στο πλαίσιο επανεκκίνησης των επαγγελματικών αγώνων πρωταθλήματος σε συνθήκες πανδημίας. Με βάση τα ως άνω τέθηκαν τα εξής ερωτήματα:

Είναι οι Ομοσπονδίες οικονομικά εκτεθειμένες και τρωτές σε όσους προσπαθούν να ασκήσουν εξουσία επηρεάζοντας σοβαρά τις λειτουργίες της;

Είναι εφικτή η βιωσιμότητα αθλημάτων με βάση τις οικονομικές απολαβές τηλεοπτικών δικαιωμάτων;

Σύμφωνα με τους ερευνητές είναι απαραίτητη η συνεργασία όλων των ενδιαφερομένων πλευρών (φορείς του αθλήματος, εκπρόσωποι της κρατικής εξουσίας, οπαδοί, χορηγοί, μέσα μαζικής ενημέρωσης, ιδιοκτήτες ομάδων και αθλητές), για την εξεύρεση λύσης στο πλαίσιο της μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών του Covid 19 στο πεδίο του αθλητισμού.

2.2 Διαχείριση και πολιτικές στο αθλητικό πεδίο σε συνθήκες πανδημίας

Υπήρξαν πολλές Ομοσπονδίες οι οποίες διαχειρίζονται (σημαντικοί ρυθμιστικοί φορείς αθλητισμού τόσο των ερασιτεχνικών κατηγοριών και των αγώνων νεότερης ηλικιακής κατηγορίας, όσο και των επαγγελματικών αγώνων) και προσπάθησαν να εφαρμόσουν διάφορες πολιτικές για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που δημιούργησε ο Covid 19 με όσο το δυνατόν μικρότερη ζημία.

Ωστόσο, μετά την ανακοίνωση για τον Covid 19 του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας στις 11 Μαρτίου του 2020, πλήθος Ομοσπονδιών την επόμενη ακριβώς ημέρα (12 Μαρτίου) αποφάσισαν να αναστείλουν Πρωταθλήματα που αφορούσαν είτε επαγγελματικούς αγώνες για απροσδιόριστο χρονικό διάστημα είτε μη επαγγελματικούς αγώνες περιλαμβάνοντας και αγώνες ομάδων που συμμετέχουν

νέοι ηλικιακά αθλητές, Επίσης πρότειναν την αναστολή των προπονήσεων όλων των ομάδων.

Με την συνέχιση και επιδείνωση της πανδημίας Ομοσπονδίες η μία μετά την άλλη ακύρωσαν οριστικά αγώνες οι οποίοι αφορούσαν συμμετοχή νέων αθλητών ενώ το ίδιο έπραξαν και για μη επαγγελματικά ποδοσφαιρικά πρωταθλήματα. Σε αυτό το χρονικό διάστημα η Κυβέρνηση της Πορτογαλίας ακύρωσε οριστικά την III League (2^η κατηγορία ποδοσφαίρου) συναινώντας μόνο στην επανέναρξη της I League και του Πορτογαλικού κυπέλλου. Ωστόσο, είναι εμφανές ότι οι πολιτικές που εφαρμόζονταν κινούνταν σε θολά νερά, συνεπώς είναι σημαντικός ο ρόλος της επιστήμης για την διαμόρφωση ολοκληρωμένων πολιτικών λαμβάνοντας υπόψη τις πολυεπίπεδες διαρθρώσεις των αθλημάτων.

Συγκεκριμένα ο σχεδιασμός για την επανεκκίνηση των πρωταθλημάτων είναι ιδιαίτερα πολύπλοκος καθώς οι Ομοσπονδίες έπρεπε να βρουν μία ισορροπία ανάμεσα στην αξιοπιστία των ομάδων και στην ασφάλεια τόσο του προσωπικού και των αθλητών όσο και των θεατών από την μία πλευρά και στα οικονομικά συμφέροντα των συλλόγων, στις απαιτήσεις των εκπροσώπων των μέσων ενημέρωσης που έχουν την ευθύνη της επικοινωνίας των ομάδων και στις ανάγκες των χορηγών από την άλλη πλευρά (Barani, 2007).

Σε αυτό το πλαίσιο η Πορτογαλική ποδοσφαιρική Λίγκα πρωτοστάτησε για να ξανακάνει ασφαλές το επαγγελματικό ποδόσφαιρο, παροτρύνοντας τους φιλάθλους να επιστρέψουν σταδιακά στα γήπεδα για να παρακολουθήσουν αγώνες. Ωστόσο, αν και η Κυβέρνηση ανέλαβε την ευθύνη της ματαίωσης των αγώνων των πιο χαμηλών κατηγοριών, ασκήθηκε έντονη κριτική στη Πορτογαλική ποδοσφαιρική λίγκα για την απόφασή της να προωθήσει την 1^η κατηγορία ρισκάροντας την αξιοπιστία των αγώνων.

Οι παρενέργειες αυτής της απόφασης μετριάστηκαν κάπως μέσω της οικονομικής αντιστάθμισης, ωστόσο το κύριο πρόβλημα ήταν το εισόδημα που προέρχεται από τα τηλεοπτικά δικαιώματα, καθώς με βάση το γεγονός της μη πραγματοποίησης των τελευταίων 10 αγωνιστικών, δεν πληρώθηκαν οι δύο τελευταίοι μήνες των τηλεοπτικών δικαιωμάτων της 2^{ης} κατηγορίας ποδόσφαιρου.

Επίσης λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι το συνολικό εισόδημα από τις οικονομικές απολαβές των χαμένων δικαιωμάτων δεν ήταν πολύ υψηλό η πορτογαλική Λίγκα χρησιμοποίησε ίδια κεφάλαια για να συνδράμουν τους συλλόγους

2^{ης} κατηγορίας αντισταθμίζοντας με αυτό τον τρόπο την απώλεια των τηλεοπτικών δικαιωμάτων.

Ακόμη υπήρξε ευρεία ομοφωνία για τα μέτρα που ελήφθησαν από την πλευρά των συλλόγων. Από τις 3 Μαΐου 2020, στο πλαίσιο της διαδοχικής κοινωνικής επιστροφής στην ομαλότητα, η πορτογαλική λίγκα εφάρμοσε ένα σχέδιο επιστροφής με στόχο την πραγματοποίηση των αγώνων μεταξύ 3 Ιουνίου και 26 Ιουλίου, συνεπώς η κυριότερη προτεραιότητά της ήταν η επανεκκίνηση της αγωνιστικής δράσης.

Αυτό σήμαινε ότι η Λίγκα και οι σύλλογοι έπρεπε να πάρουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να ολοκληρωθεί η περίοδος με ασφάλεια. Για την επίτευξη των στόχων, μία ομάδα ειδικών πάνω σε θέματα υγείας ανέλαβε συμβουλευτικό ρόλο εκδίδοντας μία σειρά οδηγιών που θα ευθυγραμμίζονταν με τα καλύτερα πρωτόκολλα υγείας, συμβάλλοντας σε μεγάλο βαθμό στην επανέναρξη των προπονήσεων και των αγώνων.

Σύμφωνα με τους ειδικούς ένα μεγάλο ποσοστό ασθενών με Covid 19 είναι πιθανόν ασυμπτωματικοί, αναδεικνύοντας την σημαία του εμβολιασμού, επομένως, είναι κρίσιμη η εξέταση για την πρόιμη ανίχνευση, απομόνωση και ακριβή προσδιορισμό των συμπτωμάτων της ασθένειας. Ακολουθώντας τις οδηγίες η πορτογαλική λίγκα επέλεξε τα εργαστήρια Unilabs ως εταίρο για την εξέταση των παικτών και του προσωπικού των ομάδων, ωστόσο, παρά την αξιοπιστία τους, έγιναν κάποια λάθη, καθώς αρκετοί αθλητές διαφορετικών ομάδων αν και δεν είχαν μολυνθεί από τον ιό βρέθηκαν θετικοί με αποτέλεσμα την μη συμμετοχή τους στις προπονήσεις των ομάδων τους, κατά την διάρκεια μιας χρονικής περιόδου και έχοντας ξεκινήσει μία περίοδος καραντίνας, μέχρι οι εργαστηριακές εξετάσεις αποδειχτούν λανθασμένες.

Είναι χαρακτηριστικό ότι τα εργαστήρια Unilabs εξέταζαν τους παίκτες δύο φορές την εβδομάδα. Μέχρι τις 25 Μαΐου βρέθηκαν οκτώ αθλητές και μέλη του προσωπικού των ομάδων θετικοί στον Covid 19 μετά την πραγματοποίηση 2.000 τεστ σε 18 ποδοσφαιρικές ομάδες της Πορτογαλίας. Συγκεκριμένα τα εργαστήρια προσδιόρισαν δέκα θετικά κρούσματα μεταξύ των ποδοσφαιριστών. Αποδείχτηκε ότι ήταν όλοι ασυμπτωματικοί και μόνο δύο τεστ ήταν ακριβή στην διάγνωσή τους.

Συνεπώς με βάση τα παραπάνω δεδομένα εγείρεται ένα σημαντικό ζήτημα για την αποτελεσματικότητα των τεστ σε σχέση με τους επαγγελματίες ποδοσφαιριστές και τους αντίστοιχους αγώνες, καθώς πολλοί σημαντικοί αθλητές κινδυνεύουν να

βρεθούν εκτός αγώνων δημιουργώντας πολιτικές, ηθικές και οικονομικές προεκτάσεις.

Είναι χαρακτηριστικό ότι λαμβάνοντας υπόψη το υψηλό εισόδημα που προέρχεται από τις χορηγίες και από τις μεταδόσεις των αγώνων οι Ομοσπονδίες κάνουν συστηματική προσπάθεια για την επανεκκίνηση όλων των αγώνων σε όσο το δυνατόν συντομότερο χρόνο.

Στις Ευρωπαϊκές χώρες ο κύριος λόγος για την γρήγορη επανεκκίνηση των πρωταθλημάτων είναι οι οικονομικές απολαβές κατά την διάρκεια της περιόδου που προέρχονται κυρίως από τα τηλεοπτικά δικαιώματα των αγώνων, καθώς ακυρώθηκαν οι πληρωμές προς του συλλόγους εξαιτίας της μη πραγματοποίησης των αγώνων, καθώς ακυρώθηκαν οι πληρωμές προς τους συλλόγους και κατά συνέπεια στις ομάδες.

Εάν προστεθεί και η έλλειψη οικονομικών πόρων εξαιτίας της ακύρωσης των αγώνων που διεξάγονται σε τακτική βάση (μία κατάσταση που αποκτά μόνιμα χαρακτηριστικά εξαιτίας της παρουσίας φιλάθλων στα γήπεδα), σε αυτή την περίπτωση είναι απαραίτητη η οικονομική υποστήριξη του κράτους για να προλάβει πιθανή χρεοκοπία των συλλόγων (Garcia, 2008).

Στο πλαίσιο της νέας κατάστασης που δημιουργεί ο Covid 19, δημόσιοι φορείς υγείας εφάρμοσαν αυστηρά κριτήρια για την τήρηση των υγειονομικών πρωτοκόλλων τόσο στα αποδυτήρια γηπέδων όσο και στους χώρους πρόσβασης στα στάδια με απώτερο σκοπό την αποφυγή πιθανής μόλυνσης των αθλητών, του προσωπικού των ομάδων και άλλων αθλητικών παραγόντων.

Στην Πορτογαλία για έναν μήνα, μία ειδική επιτροπή η οποία περιελάμβανε εκπροσώπους του δημόσιου φορέα υγείας σε συνεργασία με αθλητικούς παράγοντες επιθεώρησε διάφορα στάδια όπου αγωνίζονταν 18 ομάδες, κρίνοντας τα ως κατάλληλα για την αυστηρή τήρηση των υγειονομικών πρωτοκόλλων. Με αυτά τα στοιχεία μόνο 6 ομάδες θα έπαιζαν στο γήπεδό τους, αποκλείοντας άλλες 12 ομάδες που δεν είχαν αυτή την δυνατότητα, ενώ μία εναλλακτική ήταν η πραγματοποίηση όλων των αγώνων σε μία μόνο περιοχή, ωστόσο δεν υπήρξε ομοφωνία, καθώς πολλοί σύλλογοι και ιδιαίτερα οι μεγαλύτεροι προτιμούσαν το δικό τους γήπεδο, διατυπώνοντας το συμπέρασμα ότι οι μεγαλύτεροι σύλλογοι παίζουν κυρίαρχο ρόλο στα αθλητικά δρώμενα, επηρεάζοντας τις αποφάσεις των Ομοσπονδιών, ακόμα και σε συνθήκες έκτακτης ανάγκης όπως αυτής της πανδημίας (Gouveia&Pereira, 2020).

Σε γενικές γραμμές, παρά τις αντιδράσεις και τις αντιφάσεις που προήλθαν από την επιμονή ορισμένων ομάδων να παίζουν μόνο στο δικό τους γήπεδο, οι σύλλογοι εφάρμοσαν τα μέτρα που απαιτήσαν οι δημόσιες αρχές υγείας με μόνο δύο συλλόγους να καταλήγουν να παίζουν μακριά από το γήπεδό τους καθώς ήταν ανύπαρκτες οι υγειονομικές συνθήκες για τα κριτήρια των πρωτοκόλλων του Covid 19. Εναλλακτικά και οι δύο ομάδες χρησιμοποίησαν το ίδιο γήπεδο.

Ένα άλλο πρόβλημα αφορούσε τις ημερομηνίες διεξαγωγής των αγώνων καθώς πολλές κυβερνήσεις αποφάσισαν να γίνει επανεκκίνηση των αγώνων και των πρωταθλημάτων το μήνα Ιούνιο και με καταληκτική ημερομηνία το τελευταίο σαββατοκύριακο του Ιουλίου. Τα πρωταθλήματα θα έκαναν μία μικρή παύση τον Αύγουστο και θα ξεκινούσαν αμέσως μετά με τις νέες σεζόν.

Καθώς οι αγώνες πραγματοποιούνταν χωρίς θεατές, δόθηκε η δυνατότητα στους αρμόδιους για τα τηλεοπτικά δικαιώματα να επιλέξουν τις ημέρες και τις ώρες όλων των αγώνων, τηρώντας τον ελάχιστο χρόνο των 72 ωρών χαλάρωσης για κάθε ομάδα. Σύμφωνα με τους Feintuck και Varney (2006) υπάρχει κίνδυνος για την πραγματοποίηση τόσο πολλών αγώνων σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα, καθώς δημιουργούνται προβλήματα στην αυτοσυγκέντρωση των αθλητών, επηρεάζοντας σημαντικά τον συντονισμό τους με αποτέλεσμα την μειωμένη απόδοση και τον μεγαλύτερο κίνδυνο τραυματισμού.

Ωστόσο, οι υπεύθυνοι των μέσων ενημέρωσης για τα τηλεοπτικά δικαιώματα των αγώνων δεν είχαν την ίδια άποψη, καθώς απώτερος σκοπός τους είναι η ικανοποίηση του τηλεοπτικού κοινού και η αύξηση του εισοδήματός τους. Όσον αφορά δε τα ομαδικά αθλήματα, η τέλεση των αγώνων χωρίς θεατές δεν τα κάνουν τόσο συναρπαστικά, καθώς τα στάδια αποτελούν τόπο συνάθροισης, κοινωνικοποίησης και ανάπτυξης παρεμφερών δραστηριοτήτων, προκαλώντας ακόμα μεγαλύτερη έξαψη και ενθουσιασμό για τα συγκεκριμένα αθλήματα.

Δυστυχώς, η πραγματοποίηση των αγώνων «πίσω από κλειστές πόρτες» δεν παρήγε τα παραπάνω αποτελέσματα. Ωστόσο, τίθεται το ερώτημα της διασφάλισης της δημόσιας υγείας ακόμα και χωρίς θεατές. Αυτό το γεγονός σε συνδυασμό με την οικονομική κρίση που επέφερε η πανδημία στην πλειονότητα του πληθυσμού και με ορατό τον κίνδυνο του συνωστισμού των ανθρώπων σε εστιατόρια, καφέ και μπαρ για να παρακολουθήσουν τους αγώνες από την τηλεόραση, οδηγεί στην μόνη λύση: στην αγορά των τηλεοπτικών δικαιωμάτων από την κυβέρνηση των πιο σημαντικών αγώνων, προσδιορίζοντας τον χρόνο προβολής τους από τα τηλεοπτικά κανάλια.

Με αυτό τον τρόπο, δίνεται η δυνατότητα στους φιλάθλους να παρακολουθήσουν τους αγώνες στο σπίτι με την παρουσία μόνο των μελών της οικογένειάς τους, συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στη μείωση του κινδύνου μετάδοσης του Covid 19 (Maduro, 2020).

Σύμφωνα με τους Casmore και Cleland (2014), η αφοσίωση των φιλάθλων είναι πολύ σημαντική για την Ομοσπονδία, τις ομάδες και τους αθλητές καθώς είναι πολύτιμοι και αναπόσπαστοι εταίροι των αθλητικών δρώμενων στα οποία συμμετέχουν άμεσα ή έμμεσα όλοι οι ενδιαφερόμενοι. Εξάλλου, χωρίς την υποστήριξη των φιλάθλων, τα αθλήματα δεν είναι πλέον τόσα «όμορφα».

Κάτω από αυτές τις συνθήκες της πανδημίας, η μετάδοση 25 αγώνων του Αγγλικού Πρωταθλήματος (από τους εναπομείναντες 92 της περιόδου) θα είναι ζωντανό για πρώτη φορά στις 3.00 μ.μ. κάθε Σάββατο (WHO, 2020). Ο R. Masters, εκτελεστικός διευθυντής της Premier League αναφέρει χαρακτηριστικά: «τόσο η Premier League όσο και οι σύλλογοί μας είναι υπερήφανοι για τους αφοσιωμένους φιλάθλους μας συνεπώς, είναι σημαντικό να παρακολουθήσουν τους αγώνες από το σπίτι όσο το δυνατόν περισσότεροι φίλαθλοι. Θα συνεχίσουμε να δουλεύουμε συστηματικά σε συνεργασία με τους εταίρους μας για την επανεκκίνηση της ποδοσφαιρικής περιόδου 2019-2020.

Ο Begovic (2020), αναφέρει ότι για την αντιμετώπιση της πανδημίας εφαρμόστηκαν μια σειρά πολιτικές που είχαν ως στόχο τον περιορισμό των οικονομικών δραστηριοτήτων (μεταξύ άλλων και των αθλητικών) με την εφαρμογή ενός αυστηρού lockdown, ενθαρρύνοντας τη φυσική απόσταση, ωστόσο, με βάση τα παραπάνω, διατυπώνεται ευρέως η άποψη ότι οι επιπτώσεις αυτών των πολιτικών στη φυσική και ψυχική υγεία των ατόμων θα είναι ορατές για τα επόμενα χρόνια, καθιστώντας δύσκολη προς το παρόν την πρόβλεψη για τις σοβαρές συνέπειες μακροπρόθεσμα στην υγεία των ανθρώπων.

Πολλές ευρωπαϊκές χώρες θέσπισαν μία σειρά μέτρων (π.χ. Government of Montenegro, 2020), για την πρόληψη και προστασία του πληθυσμού από διάφορες ασθένειες σε συνδυασμό με την θέσπιση κριτηρίων για την επιδημιολογική παρακολούθηση, την εφαρμογή των μέτρων και την χορήγηση οικονομικών πόρων που θα συμβάλουν στην αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων.

Στο πλαίσιο των θεσμικών παρεμβάσεων για την διαχείριση της πανδημίας επιβλήθηκαν μέτρα, όπως μεταξύ άλλων η διεξαγωγή αγώνων χωρίς θεατές για τις ομάδες που προέρχονταν από χώρες υψηλού κινδύνου (Κίνα, Ιταλία), η αναστολή

όλων των αθλητικών γεγονότων, το κλείσιμο γυμναστηρίων και εσωτερικών αθλητικών χώρων και το κλείσιμο όλων των υπαίθριων αθλητικών και ψυχαγωγικών χώρων.

Πολλά Υπουργεία Αθλητισμού έλαβαν αποφάσεις για τη χορήγηση και κατανομή πόρων στις αθλητικές οργανώσεις, που θα είχαν την ευθύνη του σχεδιασμού προγραμμάτων για την ανάπτυξη αθλητικών δραστηριοτήτων.

Οι περισσότεροι πόροι απορροφήθηκαν άμεσα από τις Εθνικές Αθλητικές Ομοσπονδίες, εστιάζοντας στη τελική προετοιμασία για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Τόκιο το 2020, ωστόσο, εξαιτίας της αναστολής των παγκόσμιων αθλητικών διοργανώσεων, καθώς και των αθλητικών δραστηριοτήτων στο εσωτερικό της χώρας, δημιουργήθηκαν σοβαρά προβλήματα τόσο στους αθλητές όσο και στους προπονητές οι οποίοι επηρεάστηκαν σοβαρά από τα μέτρα που ελήφθησαν για το lockdown (Begovic,2020), ενώ η γενικότερη αναστολή κάθε είδους δραστηριότητας είχε σαν αποτέλεσμα τον τερματισμό της καριέρας ορισμένων αθλητών.

Σύμφωνα με τους Cambell and Turner (2018), εκτός από την οικονομική πλευρά, τα μέτρα του lockdown επηρέασαν έντονα τους αθλητές τόσο σε φυσικό όσο και σε ψυχολογικό επίπεδο, καθώς πλέον, οι αθλητές αντιμετωπίζουν την υποχρεωτική απομόνωση, απέχοντας από τις τυπικές προπονητικές συνεδρίες και τους αγώνες γενικότερα. Όπως ανέφεραν χαρακτηριστικά οι παραπάνω ερευνητές, οι κορυφαίοι αθλητές θα έπρεπε να συνεχίσουν τις τακτικές προπονητικές συνεδρίες χωρίς τον πιθανό κίνδυνο αναπνευστικής ασθένειας, ενώ εκτός του σημαντικού ρόλου που παίζει η προπόνηση σε φυσικό επίπεδο, συμβάλει και στην μείωση του κινδύνου παρουσίασης συμπτωμάτων άγχους και κατάθλιψης των αθλητών/αθλητριών (Martinet al.,2009).

Σύμφωνα με τον Hall (2020), με δεδομένο ότι ο αθλητισμός έχει μεταξύ άλλων κοινωνικά χαρακτηριστικά, καθώς και επιπτώσεις στην υγεία του ευρύτερου πληθυσμού, για αυτούς τους λόγους, τα μέτρα θα έπρεπε να εστιάζουν στην συμμετοχή των ατόμων σε οποιαδήποτε μορφή φυσικής ή αθλητικής δραστηριότητας, συμβάλλοντας στην διατήρηση ενός υγιεινού τρόπου ζωής και περνώντας το μήνυμα του σημαντικού ρόλου που παίζει η δημόσια υγεία στην συνοχή του κοινωνικού συνόλου, ιδιαίτερα σε συνθήκες απομόνωσης. Επιπλέον, αποδείχτηκε ότι η τακτική ήπια φυσική δραστηριότητα έχει θετικά αποτελέσματα πάνω στο ανοσοποιητικό σύστημα, συμβάλλοντας στην καλύτερη αντιμετώπιση των ιών όπως ο COVID-19 (Hall,2020).

Οι Hammami και συν.(2020), διατύπωσαν το συμπέρασμα «ότι η εφαρμογή ενός προσαρμοσμένου φυσικού προπονητικού προγράμματος στο σπίτι... θα μειώσει την αρνητική φυσιολογική και ψυχολογική επίδραση των μέτρων που λαμβάνονται εξαιτίας του lockdown». Συνεπώς, δόθηκε σωστά έμφαση στη σημασία της αναθεώρησης του αθλητισμού στην σημερινή του μορφή, καθώς είναι φανερό ότι τίποτα πλέον δεν πρόκειται να είναι το ίδιο.

2.3. Επιστροφή θεατών στα αθλητικά γεγονότα κατά την διάρκεια του Covid 19

Οι Templeton και συν. (2020), παρακολούθησαν 1821 θεατές στο πλαίσιο της συμμετοχής τους σε αθλητικές διοργανώσεις μεταξύ 26 Ιουλίου και 3 Οκτωβρίου του 2020 (σε σειρά αθλημάτων όπως καλαθοσφαίριση, κρίκετ, ποδόσφαιρο, ιπποδρομίες, μπιλιάρδο) με απώτερο σκοπό την διατύπωση σαφών συμπερασμάτων για τις αντιλήψεις των θεατών όσον αφορά τις εμπειρίες τους με τα μεγάλα αθλητικά γεγονότα κατά την διάρκεια της πανδημίας Covid 19.

Καταρχήν οι ερευνητές προσδιόρισαν τους λόγους με βάση τους οποίους οι θεατές παρακολουθούν αθλητικά γεγονότα:

Πίνακας 1: Ποσοστά αναφορικά με τους λόγους παρακολούθησης αθλητικών γεγονότων (Templetonetal., 2020).

Λόγοι	%
Υποστήριξη του αθλήματος/αγαπημένου αθλητή	58.8
Ζωντανή παρακολούθηση αθλητικών γεγονότων	42.1
Απόκτηση κοινών εμπειριών με άλλους φιλάθλους στο χώρο της αθλητικής διοργάνωσης	37.3
Έξοδος με οικογένεια/φίλους	25.0
Υποστήριξη των τοπικών ομάδων/αθλητών και γενικότερα της χώρας διοργάνωσης αθλητικών γεγονότων	27.7
Παρακολούθηση κορυφαίων αθλητών και αγώνων	15.9
Ένα ιδιαίτερο γεγονός γίνεται η αφορμή για να βγει κάποιος έξω από το σπίτι και να περάσει καλά	16.5
Άλλοι λόγοι	7.2

Άλλοι λόγοι που ανέφεραν οι θεατές ήταν σύμφωνα με την έρευνα των Templeton και συν. (2020) ήταν οι εξής:

- Προσήλωση σε συνδυασμό με το αμείωτο ενδιαφέρον για ένα αθλητικό γεγονός. Π.χ. οι ερωτώμενοι ανέφεραν: «Παρακολουθώ τους αγώνες από παλιά και πηγαίνω κάθε χρόνο», «παρακολούθησα όλους τους προηγούμενους αγώνες από το 1962».

- Επιστροφή σε ζωντανές αθλητικές διοργανώσεις με άλλους φιλάθλους: Οι ερωτώμενοι ανέφεραν: «Ήθελα να γυρίσω πίσω να παρακολουθήσω ζωντανά τον αγώνα με άλλους οπαδούς», «πάντα μου άρεσε η φασαρία και η ζωντανή ατμόσφαιρα που επικρατεί στον αγώνα σε συνδυασμό με τα πλήθη που παρακολουθούν τους αγώνες».

- Υποστήριξη της ομάδας ή του αθλήματος: Οι ερωτώμενοι απάντησαν: «υποστηρίζω την ομάδα μου και τραγουδώ», «υποστηρίζω την ομάδα μου με πάθος», «υποστηρίζω τους αγώνες ώστε να με μιμηθούν και άλλοι και να αποφασίσουν να παρακολουθήσουν ξανά».

- Υποστήριξη μιας συγκεκριμένης ομάδας σε συνδυασμό με την κατοχή εισιτηρίων: «έχω εισιτήρια διαρκείας για όλη την περίοδο επειδή θέλω να υποστηρίζω την ομάδα μου».

- Λόγοι πνευματικής υγείας: «Προσπαθώ να επανέλθω σε μία φυσιολογική κατάσταση, καθώς δεν ένιωθα καλά κατά την διάρκεια του εγκλεισμού σε ψυχολογικό επίπεδο» και «Θέλω να βελτιώσω την πνευματική και ψυχική μου υγεία».

Για την αξιολόγηση της επίδρασης του COVID-19 πάνω στους θεατές, επηρεάζοντας τον βαθμό συμμετοχής τους στα αθλητικά γεγονότα πριν, κατά την διάρκεια και μετά την πανδημία, τέθηκαν τα εξής ερωτήματα: «Σε ποιο βαθμό η πανδημία και τα βιώματά σας από τους αγώνες σας επηρέασαν ώστε να συμμετέχετε σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό στις ακόλουθες δραστηριότητες;».

Τα συμπεράσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι θεατές που αποφάσισαν να παρακολουθήσουν τους αγώνες χρησιμοποίησαν ελάχιστα τα δημόσια μέσα μεταφοράς κατά την διάρκεια και μετά την πανδημία συγκριτικά με τα γεγονότα πριν τον COVID-19, ωστόσο, σε ένα μεγάλο βαθμό χρησιμοποίησαν τις υπηρεσίες για την εξυπηρέτηση των πελατών πριν παρακολουθήσουν τον αγώνα, αγόρασαν φαγητό και ποτά κατά την διάρκεια του αγώνα και ζήτησαν οι ίδιοι πληροφορίες από τους υπαλλήλους στο πλαίσιο των αγώνων.

Επιπλέον, η εμπειρία τους από αυτού του είδους τις διοργανώσεις συνέβαλε θετικά στην απόφασή τους να παρακολουθήσουν στο μέλλον και άλλους αγώνες. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η πλειονότητα των ερωτηθέντων προτίμησαν να χρησιμοποιήσουν τα αυτοκίνητά τους (40,6%), συγκριτικά με τα δημόσια μέσα μεταφοράς (12%) για να πάνε στις διάφορες αθλητικές εκδηλώσεις, συνεπώς, μπορεί να διατυπωθεί το συμπέρασμα ότι ακολούθησαν σε μεγάλο βαθμό τις οδηγίες των ειδικών ώστε να μην θέσουν σε κίνδυνο την υγεία τους. Αυτός είναι και ο λόγος που αρκετοί από αυτούς ταξίδεψαν είτε μόνοι είτε με μικρές ομάδες για να δουν από κοντά έναν αγώνα ή τους αγαπημένους τους αθλητές.

Αναφέρεται γενικά ότι τα «ζωντανά» αθλητικά γεγονότα δημιουργούν θετικά συναισθήματα στους θεατές σε αντίθεση με τον Covid-19 που προκάλεσε στην πλειονότητα των θεατών άγχος και έντονη πίεση, γεγονός που ήταν αρνητικό για τις εμπειρίες τους από τους αγώνες. Επίσης, οι ερωτώμενοι αναφέρθηκαν στα θετικά και αρνητικά τους συναισθήματα κατά την διάρκεια των αγώνων συγκριτικά με τα συναισθήματά τους στην καθημερινότητά τους. Στο σύνολό τους, οι θεατές ανέφεραν λιγότερα αρνητικά συναισθήματα (φόβος, άγχος, πίεση) και περισσότερα θετικά συναισθήματα (ασφάλεια, περηφάνια, έμπνευση και χαρά) σε σύγκριση με την συναισθηματική και ψυχολογική τους κατάσταση κατά την διάρκεια της καθημερινότητάς τους.

Συγκεκριμένα, οι κύριοι λόγοι για τα θετικά συναισθήματα των θεατών κατά την διάρκεια των αγώνων ήταν οι εξής: καταρχάς, η άρτια διοργάνωση των αγώνων βοήθησε τους θεατές να νιώσουν ασφάλεια και εμπιστοσύνη με βάση τις συνθήκες όπου πραγματοποιούνταν οι αγώνες: «ο τρόπος που διοργανώθηκε ο αγώνας με έκανε να νιώσω ασφάλεια και μου έδωσε την δυνατότητα να κινούμαι με άνεση μέσα και έξω από το συγκεκριμένο περιβάλλον», «ένιωσα πολύ ασφαλής καθώς οι αγώνες οργανώθηκαν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο με τα μέλη του προσωπικού που ήταν υπεύθυνα για την διοργάνωση να δίνουν πολύ σαφείς οδηγίες», «πιστεύω ότι οι μέθοδοι που επέλεξαν οι υπεύθυνοι των αγώνων να προβάλουν τους στόχους τους και να αναδείξουν το έργο τους (συνεργασία με τους αθλητικούς συλλόγους, κώδικας συμπεριφοράς κατά την διάρκεια των αγώνων, προβολές καθορισμένων αθλητικών γεγονότων μέσω βιντεοσκόπησης), ήταν αποτελεσματικοί, καθώς ενέπνευσαν εμπιστοσύνη και ασφάλεια για την σοβαρή αντιμετώπιση των αθλητικών δρώμενων, ενώ όλες οι προετοιμασίες έγιναν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο».

Επίσης, η άρτια διοργάνωση των αγώνων σε συνθήκες πανδημίας επανέφερε κατά κάποιο τρόπο την αίσθηση της ομαλότητας στην καθημερινότητα των ανθρώπων: «μπόρεσα να κάνω κάτι που με βοηθάει να ξεφύγω από την πεζή καθημερινότητα και επίσης κάτι που έκανα από τότε που ήμουν παιδί (να παρακολουθώ ζωντανά έναν αγώνα)», «αυτό το γεγονός επανέφερε την κανονικότητα στην ζωή μου και μου έδωσε την δυνατότητα να μοιραστώ την εμπειρία με τον γιο μου», «ήταν καλό για εμένα να κάνω κάτι που φυσιολογικά το κάνω κάθε χρόνο».

Η βελτίωση της πνευματικής υγείας ήταν ακόμα μία θετική συναισθηματική εμπειρία για τους θεατές που είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν έπειτα από ένα παρατεταμένο lockdown τους αγώνες: «ο COVID-19 και οι επιπτώσεις του έβλαψαν την πνευματική μου υγεία, για αυτό το λόγο, η εμπειρία μου από τους αγώνες με βοήθησε σημαντικά να χαλαρώσω, έστω και για μικρό χρονικό διάστημα», «ελπίζω πραγματικά να επαναληφθεί γιατί ήταν μία απίστευτα θετική συναισθηματική και ψυχολογική εμπειρία», «από την αρχή της πανδημίας κράτησα ένα χαμηλό προφίλ σε σχέση με το να αφήσω το σπίτι μου και να κινηθώ ελεύθερα χωρίς περιορισμούς, συνεπώς, το γεγονός ότι μπόρεσα να παρακολουθήσω ξανά ζωντανά τους αγώνες ανέβασε το ηθικό μου και συνέβαλε στην ισορροπημένη ψυχική και πνευματική υγεία».

Αναφορικά με τις κοινές εμπειρίες που μοιράστηκαν οι θεατές που είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν τους αγώνες οι ερωτώμενοι δήλωσαν τα εξής: «ευχαριστήθηκα που μπόρεσα να παρακολουθήσω τους αγώνες με φίλους και συναδέλφους για πρώτη φορά ύστερα από μήνες», «μπόρεσα να αναπτύξω ξανά κοινωνική αλληλεπίδραση με παρέα φίλων που είχα να δω για μήνες, είναι ένα φανταστικό συναίσθημα και πραγματική ανακούφιση ύστερα από τόση πίεση», «είχα την αίσθηση της κανονικότητας που αντιπροσωπεύει ένα ασφαλές περιβάλλον», «απόλαυσα την εμπειρία να συναντήσω ανθρώπους που είχα να δω τουλάχιστον για 6 μήνες και είναι πραγματικοί μου φίλοι, επομένως, ήταν αναζωογονητικό να μιλήσω ξανά με αυτούς τους ανθρώπους και να δω ότι είναι καλά».

Επίσης, πολλοί θεατές ένιωσαν πολύ περήφανοι για τον τρόπο που οργάνωσαν οι αθλητικοί σύλλογοι τους αγώνες, διασφαλίζοντας ότι τα άτομα που θα βρίσκονταν σε αυτό το περιβάλλον θα ένιωθαν ασφάλεια, εμπιστοσύνη και σιγουριά σε σχέση με τις συνθήκες που θα αντιμετώπιζαν: «είμαι περήφανος που ο τοπικός ποδοσφαιρικός σύλλογος δούλεψε σκληρά για να διεξαχθούν ξανά οι αγώνες και να επανέλθουν μαζικά οι θεατές ώστε να παρακολουθήσουν ζωντανά τους αγώνες»

«είμαι περήφανος τόσο για τον σύλλογο όσο και για τους οπαδούς σε σχέση με τον τρόπο που μοιράστηκαν συνολικά την εμπειρία των αγώνων» «έκαναν ότι μπορούσαν για να διασφαλίσουν ότι οι οπαδοί ένιωθαν ασφαλείς μέσα και έξω από το στάδιο. Φυσικά οι οδηγίες που δίνονταν σε όσους παρακολούθησαν τους αγώνες ήταν αυστηρές αλλά και απαραίτητες. Γενικά, νιώθω περήφανος για τον σύλλογο και «είμαι πολύ ευχαριστημένος που επέστρεψα ως θεατής στους αγώνες μέσα στο στάδιο».

Ορισμένοι θεατές που τους τέθηκαν ορισμένες ερωτήσεις ήταν νευρικοί για τα μέτρα που αφορούσαν την ασφάλειά τους πριν παρακολουθήσουν τους αγώνες: «δεν ήξερα πως ακριβώς θα ήταν οι θέσεις μέχρι να έρθω εγώ ο ίδιος», ωστόσο, η πλειονότητα δήλωσε ότι τηρήθηκαν όλα τα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας για να παρακολουθήσουν ομαλά τους αγώνες χωρίς να προκύψει κάποιο πρόβλημα: «ήμουν νευρικός για τον αγώνα επειδή είναι ο πρώτος στον οποίο μπορώ ξανά να συμμετέχω ως θεατής ώστε να τον παρακολουθήσω ζωντανά, επομένως, δεν γνώριζα πως θα κυλούσαν όλα φυσιολογικά ώστε να νιώσω απόλυτα ασφαλής.

Ωστόσο, ήμουν πολύ χαρούμενος για την εξέλιξη των πραγμάτων και το αποτέλεσμα έδειξε ότι τηρήθηκαν όλες οι προδιαγραφές ασφαλείας», «ένιωθα νευρικότητα να παρακολουθήσω ξανά τον αγώνα κάτω από νέες συνθήκες, ωστόσο, ένιωσα ασφαλής και χαρούμενος που επανήλθα σε μία φυσιολογική κατάσταση», «ένιωθα ελαφρά νευρικότητα που θα παρακολουθούσα ξανά ζωντανά τους αγώνες σε συνθήκες πανδημίας, ωστόσο, κατάφερα να το ξεπεράσω και να είμαι χαλαρός όταν είδα το κλίμα που επικρατούσε, πως μας εξυπηρέτησε το προσωπικό, καθώς και τα μέτρα που τηρήθηκαν αυστηρά τόσο από πλευράς του συλλόγου όσο και από πλευράς του προσωπικού και γενικά από το σύνολο των θεατών».

2.3.1 Αντιλήψεις και εμπειρίες για τα μέτρα ασφαλείας στο πλαίσιο αντιμετώπισης του COVID-19

Οι ερωτώμενοι είπαν την γνώμη τους για τα μέτρα ασφαλείας με στόχο την αντιμετώπιση της εξάπλωσης του COVID-19 με τα ερωτήματα να περιλαμβάνουν την αντιληπτή σημασία των μέτρων, τις μεθόδους προσέγγισης αναφορικά με την πληροφόρηση σε σχέση με τα μέτρα που θα έπρεπε να λαμβάνονται για την ασφάλεια των ατόμων, καθώς και την επικοινωνία και σαφήνεια σε σχέση με τα μέτρα ασφαλείας. Συγκεκριμένα, ζητήθηκε από τους θεατές να πουν την γνώμη τους για τα

μέτρα που ελήφθησαν από τις επίσημες αρχές και αφορούσαν την ασφάλεια και την προστασία τους από τις αρνητικές συνέπειες του COVID-19. Τα άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν με βάση τον βαθμό ταξινόμησης των μέτρων από το 1=καθόλου σημαντικά έως 7=πολύ σημαντικά. Είναι χαρακτηριστικό ότι ένα υψηλότερο ποσοστό αποτυπώνει την σημασία που είχαν τα μέτρα για την ζωντανή παρακολούθηση των αγώνων από τους θεατές ύστερα από μία μακρά χρονική περίοδο απουσίας.

Πίνακας 2: Σημασία των μέτρων ασφάλειας για τους θεατές (Templetonetal., 2020).

Μέτρα	Μέσος όρος
1. Κατευθύνσεις για τη μετακίνηση των θεατών στους αγώνες χωρίς να κάνουν χρήση των δημόσιων μέσων μεταφοράς	4.51
2. Επιτόπια παρακολούθηση υγείας (π.χ. λήψη θερμοκρασίας)	5.02
3. Μάσκες προσώπου ως υποχρεωτικό μέτρο ασφάλειας για τους θεατές	5.49
4. Όριο του αριθμού ατόμων που θα παρακολουθήσουν τους αγώνες	5.52
5. Αποτελεσματική επικοινωνία για τις διαδικασίες που πρέπει να τηρηθούν ώστε να είναι καθαρός και ασφαλής ο χώρος στο πλαίσιο διεξαγωγής των αγώνων	5.54
6. Διαθεσιμότητα μέσων για την απαραίτητη υγιεινή των χεριών	5.69
7. Σχεδιασμός συστημάτων για την διασφάλιση του στόχου της φυσικής απόστασης των ατόμων	5.91
8. Κατάλληλη τοποθέτηση καθισμάτων για την φυσική απόσταση των θεατών	5.98
9. Γενική έμφαση στη σημασία των μέτρων για την υγεία και την ασφάλεια των θεατών σε σχέση με τον Covid-19	6.17

Σε γενικό επίπεδο οι παραπάνω απαντήσεις καταγράφουν τη σημασία που δίνουν οι θεατές για όλα τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας, ώστε να νιώθουν ασφάλεια και εμπιστοσύνη στο πλαίσιο έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση του Covid-19.

Επίσης, ζητήθηκε από τους θεατές να πουν την γνώμη τους για την λήψη και άλλων επιπρόσθετων μέτρων που θα τους παρέχουν ασφάλεια.

Είναι χαρακτηριστικό ότι οι επίσημες αρχές πήραν όλα τα απαραίτητα μέτρα στο πλαίσιο τήρησης των κανόνων για την ασφάλεια των θεατών, ωστόσο, οι τελευταίοι ζήτησαν αύξηση των μέτρων προστασίας. Συγκεκριμένα, οι θεατές ζήτησαν συνεχή καθοδήγηση σε όλη την διάρκεια του αγώνα, περιλαμβάνοντας την χρονική περίοδο κατά την είσοδο και την έξοδό τους από το γήπεδο, καθώς και κατά την παραμονή τους μέσα στο γήπεδο. Επίσης, ζήτησαν την αυστηρή τήρηση των μέτρων ασφαλείας που θα διασφαλίζουν την φυσική απόσταση των ατόμων κατά την είσοδο, την έξοδο και την παραμονή τους στις αθλητικές εγκαταστάσεις, καθώς και την αποφυγή όσο το δυνατόν στενής επαφής με την προ-παραγγελία φαγητού και ροφημάτων.

Για την τήρηση των μέτρων αναφορικά με την φυσική απόσταση των ατόμων, ρυθμίστηκαν αυστηρά οι ώρες για την είσοδο και αναχώρηση των θεατών με την συμπερίληψη διόδων που θα διευκόλυναν την μετακίνησή τους. Επίσης, ζητήθηκε η εφαρμογή περισσότερων υγειονομικών μέτρων αναφορικά με την υγιεινή των χεριών και την τήρηση της υγιεινής στις τουαλέτες, ενώ κρίθηκε απαραίτητη η συνδρομή ενός μεγαλύτερου αριθμού προσωπικού για την εξυπηρέτηση των θεατών και την σωστή κατανομή τους στις θέσεις του σταδίου, καθώς και η επίλυση διάφορων ζητημάτων που σχετίζονταν με την οπτικοακουστική εξυπηρέτηση των θεατών με στόχο την τήρηση των μέτρων για την φυσική απόσταση.

Τέλος, υπήρχε συνεχής ροή πληροφόρησης στον αθλητικό χώρο για ζητήματα αναφορικά με τον COVID-19 και την καλύτερη προστασία των θεατών. Σύμφωνα με τους ερευνητές (Templetonetal.,2020), οι δύο κύριοι παράγοντες για την δημιουργία ενός κλίματος ασφάλειας και εμπιστοσύνης μεταξύ των θεατών αναφορικά με την λήψη των αναγκαίων μέτρων ασφαλείας ήταν αφενός, η αντίληψη που είχαν για τους διοργανωτές, αφετέρου, η γνώμη που σχημάτισαν για τους υπόλοιπους θεατές μέσα στο πλήθος.

Συγκεκριμένα, οι ερωτώμενοι αισθάνθηκαν μεγαλύτερη ασφάλεια βασιζόμενοι στην υψηλή εμπιστοσύνη που είχαν απέναντι στους διοργανωτές στο πλαίσιο της λήψης των απαιτούμενων μέτρων για την ασφάλειά τους κατά την παραμονή τους στο γήπεδο όπου θα διεξάγονταν οι αγώνες και ταυτόχρονα ένιωθαν ακόμα μεγαλύτερη σιγουριά και ασφάλεια όταν αντιλαμβάνονταν ότι και οι υπόλοιποι θεατές τηρούσαν 'ευλαβικά' τα μέτρα με στόχο την διασφάλιση της

συνοχής και της εύρυθμης λειτουργίας του συνόλου των ατόμων που βρίσκονταν στο συγκεκριμένο χώρο για ένα κοινό σκοπό: να παρακολουθήσουν τους αγώνες έπειτα από ένα σκληρό lockdown.

Όπως ανέφεραν χαρακτηριστικά οι Templeton και συν. (2020), είναι σημαντικό να γίνουν πλήρως κατανοητά τα μέτρα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του COVID-19 ώστε να διασφαλιστεί ότι οι θεατές τηρούν αυστηρά τα μέτρα και ακολουθούν με συνέπεια τις οδηγίες που τους δίνονται κάθε φορά που κρίνεται απαραίτητο από τους ειδικούς. Για την επίτευξη του παραπάνω στόχου, ζητήθηκε η γνώμη των θεατών για την ολοκληρωμένη πληροφόρηση που τους δόθηκε αναφορικά με τα μέτρα ασφαλείας κατά την διάρκεια της παραμονής τους στο γήπεδο, θέτοντας ως ανώτατο όριο το 7: 1=πολύ αναποτελεσματική έως 7=πολύ αποτελεσματική.

Σε γενικές γραμμές, οι ερωτώμενοι ανέφεραν ότι όλες οι μορφές επικοινωνίας ήταν αποτελεσματικές με στόχο να περάσουν το μήνυμα της ασφαλούς πληροφόρησης για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του COVID-19. Η επικοινωνία πριν το αθλητικό γεγονός ταξινομήθηκε ως η πιο αποτελεσματική, ωστόσο, ακόμα και η λιγότερο αποτελεσματική μορφή επικοινωνίας (πληροφόρηση από άλλους θεατές), κατηγοριοποιήθηκε ως κάπως αποτελεσματική. Επίσης, ζητήθηκε η γνώμη των θεατών για την σαφήνεια των οδηγιών που τους δόθηκαν.

Τα ερωτήματα που τέθηκαν στους θεατές ήταν του τύπου, «μου δόθηκε επαρκή πρακτική πληροφόρηση για τα μέτρα που ελήφθησαν αναφορικά με την αντιμετώπιση του COVID-19, καθώς και κατευθυντήριες γραμμές» ή «κατανόησα τα μέτρα που έπρεπε να τηρήσω, ακολουθώντας πιστά τις οδηγίες που μου δόθηκαν με σαφή τρόπο», με την πλειονότητα των ατόμων είτε να είναι σύμφωνοι (41.4%) είτε πολύ σύμφωνοι (53.4%). Με βάση τα παραπάνω δεδομένα, διατυπώνεται το συμπέρασμα ότι οι θεατές είχαν διαφορετικές πηγές πληροφόρησης για τα μέτρα ασφαλείας, ενώ η γνώμη τους για την πληροφόρηση που είχαν από τις αρμόδιες αρχές ήταν σε γενικές γραμμές θετική.

Επίσης, αρκετοί θεατές σχολίασαν ότι τα βίντεο που παρακολούθησαν πριν την έναρξη των αγώνων ήταν χρήσιμα αναφορικά με τα μέτρα που θα λαμβάνονταν κατά την διάρκεια των αθλητικών δρώμενων, καθώς και την στάση που έπρεπε να τηρήσουν κατά την παραμονή τους στο συγκεκριμένο χώρο.

Επίσης, τέθηκαν συγκεκριμένα ερωτήματα αναφορικά με την εμπιστοσύνη των θεατών απέναντι στους διοργανωτές με στόχο την αυστηρή τήρηση των μέτρων

ασφάλειας στον χώρο κατά την διάρκεια του αγώνα: «σε ποιο βαθμό νιώσατε εμπιστοσύνη ή έλλειψη εμπιστοσύνης απέναντι στα άτομα που ήταν υπεύθυνα για την ασφάλειά σας σε σχέση με την αντιμετώπιση του COVID-19 κατά την διάρκεια της παραμονής σας στο γήπεδο;» και «σε ποιο βαθμό εμπιστευθήκατε τους διοργανωτές για την διαχείριση των μέτρων ασφαλείας που ελήφθησαν με στόχο την αποτελεσματική αντιμετώπιση του COVID-19;».

Συνολικά, η πλειονότητα των θεατών δήλωσαν ότι είτε ένιωσαν εμπιστοσύνη (31.4%) είτε υπερβολική εμπιστοσύνη (62.4%), απέναντι στους διοργανωτές των αγώνων που ήταν υπεύθυνοι για την ασφάλεια των θεατών κατά την διάρκεια της παραμονής τους στον αθλητικό χώρο σε συνθήκες COVID-19. Είναι χαρακτηριστικό ότι αναπτύχθηκε σημαντικός συσχετισμός της καλλιέργειας εμπιστοσύνης προς τους διοργανωτές των αγώνων ώστε να διασφαλιστεί η ομαλή ροή των αγώνων σε συνάρτηση με την ασφάλεια των θεατών και του αντιληπτού σαφούς χαρακτήρα των οδηγιών και της πληροφόρησης για τα μέτρα ασφαλείας που ελήφθησαν με στόχο την προστασία των ατόμων που βρίσκονταν μέσα στις αθλητικές εγκαταστάσεις.

Αυτό το γεγονός υπογραμμίζει την σημασία της καλλιέργειας εμπιστοσύνης των θεατών προς τις αρμόδιες αρχές για την ασφάλεια των πρώτων, παρέχοντας σαφείς οδηγίες και αναπτύσσοντας αποτελεσματικούς τρόπους επικοινωνίας για την τήρηση των μέτρων (Templetonetal.,2020).

Μία κύρια ανησυχία για την επανεκκίνηση των αγώνων ήταν τα συναισθήματα των θεατών σε συνθήκες συνωστισμού, καθώς η συμμετοχή του κοινού στα αθλητικά δρώμενα σχετίζεται με την έξαψη και τον αστείρευτο ενθουσιασμό σε ζωντανούς αγώνες, γεγονός που έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την σημερινή πραγματικότητα όπου η συγκέντρωση πολλών ατόμων στον ίδιο χώρο αποτελεί βασική ανησυχία για την ζωντανή παρακολούθηση αυτού του είδους των γεγονότων.

Με βάση τα παραπάνω δεδομένα, ζητήθηκε η γνώμη των θεατών όσον αφορά το αίσθημα της ασφάλειας που ένιωθαν μέσα στο πλήθος και πως οι άλλοι είτε με την συμπεριφορά τους είτε με την στάση τους θα επιβεβαίωναν ή θα διέψευδαν τον βαθμό της ανησυχίας τους. Στο ερώτημα επομένως, «ένιωσα ασφαλής όταν ήμουν με το υπόλοιπο πλήθος», η πλειονότητα των θεατών είτε συμφώνησε (42.9%) είτε συμφώνησε σε μεγάλο βαθμό (41.6%).

Με βάση την ανάλυση της έρευνας, το αίσθημα της ασφάλειας συσχετίστηκε έντονα με την διαμόρφωση της άποψης ότι και οι υπόλοιποι θεατές θα τηρούσαν με

την ίδια συνέπεια τα μέτρα για την προστασία τους από τον COVID-19, ενώ ο βαθμός εμπιστοσύνης απέναντι στους υπόλοιπους θεατές για την τήρηση των μέτρων με στόχο την ασφάλεια του συνόλου ήταν 24.4% (συμφώνησαν μερικώς), 31.8% (συμφώνησαν) και 16.5% (συμφώνησαν έντονα)(Templetonetal.,2020).

Επίσης, ζητήθηκε η γνώμη των θεατών όσον αφορά την αντίληψή τους για τους πιθανούς κινδύνους που μπορεί να τους έβαλαν οι υπόλοιποι θεατές σε συνθήκες πανδημίας, θέτοντας ερωτήματα του τύπου «ένιωσα ότι οι υπόλοιποι θεατές θα με έβαζαν σε κίνδυνο» και «ανησύχησα για την πιθανή μεταδοτικότητα της νόσου από τους υπόλοιπους θεατές».

Σε γενικές γραμμές, ελάχιστοι ανέφεραν ότι κινδύνευαν από τους υπόλοιπους θεατές: ένα ποσοστό της τάξεως του 17% διαφώνησαν έντονα, το 35% των θεατών απλά διαφώνησαν και το 23.1% διαφώνησαν μερικώς. Συγκριτικά, το 8.3% των ερωτηθέντων σε κάποιο βαθμό ανέφεραν ότι οι υπόλοιποι θεατές πιθανόν θα τους δημιουργούσαν προβλήματα αναφορικά με την μετάδοση της νόσου. Σύμφωνα με τους ερευνητές (Templetonetal.,2020). η κοινωνική ψυχολογία αναφέρει ότι οι άνθρωποι επηρεάζονται περισσότερο από τους άλλους ανθρώπους που απαρτίζουν την ίδια ομάδα συγκριτικά με τα άτομα που δεν είναι μέσα στην ίδια ομάδα.

Με βάση το παραπάνω δεδομένο, μετρήθηκε ο βαθμός όπου τα άτομα-θεατές αντιλαμβάνονταν πλήρως τις οδηγίες που τους δόθηκαν από τις επίσημες αρχές για την προστασία τους από τον COVID-19, καθώς επίσης και το πώς αντιλαμβάνονταν σε σχέση με τους υπόλοιπους θεατές ότι οι τελευταίοι κατανόησαν τα μέτρα, συνεπώς, θα τα τηρούσαν στο πλαίσιο της κοινωνικής συνοχής και αμοιβαιότητας. Αναφορικά με την αυστηρή τήρηση των μέτρων ασφαλείας και την κατανόηση της εφαρμογής τους κατά την διάρκεια της παραμονής τους στον αθλητικό χώρο, η πλειονότητα των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι ακολούθησαν κατά γράμμα τις οδηγίες που τους δόθηκαν (το 22.2% απλά συμφώνησε και το 76.1% συμφώνησε έντονα).

Επίσης, τέθηκε το εξής ερώτημα: «σε ποιο βαθμό διαφωνείτε ή συμφωνείτε για την αυστηρή τήρηση των ακόλουθων μέτρων ασφαλείας» με τις απαντήσεις να κυμαίνονται από 1=διαφωνώ έντονα έως 7=συμφωνώ έντονα. Συνεπώς, ένα υψηλότερο ποσοστό αποτυπώνει την πιο αυστηρή τήρηση των μέτρων.

Πίνακας 3: Αποτύπωση ποσοστών για την τήρηση των μέτρων από τους θεατές (Templetonetal., 2020).

Μέτρα	Μέσος όρος
--------------	-------------------

1. Πλύσιμο χεριών/χρήση απολυμαντικών	6.59
2. Τήρηση των οδηγιών για τη φυσική απόσταση	6.61
3. Συστοιχία των θεατών σύμφωνα με τις οδηγίες	6.62
4. Χρήση μάσκας όταν απαιτείται	6.63

Σε γενικές γραμμές, η πλειονότητα των θεατών ενστερνίστηκε σε υψηλό ποσοστό την αναγκαιότητα της λήψης μέτρων και κατ'επέκταση την απαρέγκλιτη εφαρμογή τους, ενώ προσδιορίστηκε ελάχιστη μεταβλητότητα στην τήρηση των μέτρων, καθώς το σύνολο των θεατών κατανόησε την σημασία των αυστηρών προδιαγραφών που τέθηκαν για την πραγματοποίηση των αγώνων. Επίσης, η πλειονότητα των ερωτώμενων ανέφερε ότι και οι υπόλοιποι θεατές τήρησαν τα μέτρα, κατανοώντας την κρισιμότητα της κατάστασης με τα ποσοστά να προσδιορίζονται ως εξής:

Πίνακας 4: Αποτύπωση ποσοστών για την αυστηρή τήρηση των μέτρων από το σύνολο των θεατών με βάση την γνώμη των ερωτώμενων (Templetonetal.,2020).

Μέτρα ασφαλείας	Μέσος όρος
1.Πλύσιμο χεριών/χρήση απολυμαντικών	5.89
2. Τήρηση των οδηγιών για την φυσική απόσταση	6.03
3. Χρήση μάσκας όταν απαιτείται	6.06
4.Συστοιχία των θεατών με βάση τις οδηγίες για την τήρηση της φυσικής απόστασης	6.15

Σύμφωνα με τους ερευνητές (Templetonetal.,2020), οι πιο σημαντικοί παράγοντες που συνέβαλαν στην κατανόηση και στην αυστηρή τήρηση των μέτρων αντίστοιχα, ήταν οι σαφείς οδηγίες που δόθηκαν στους θεατές, ο υψηλός βαθμός εμπιστοσύνης απέναντι στους διοργανωτές της αθλητικής εκδήλωσης, η αντίληψη ότι και οι υπόλοιποι θεατές ακολούθησαν πιστά τις οδηγίες, η αντίληψη μίας κοινής εμπειρίας με τους υπόλοιπους θεατές και ο κοινός κίνδυνος που ενστερνίζεται η πλειονότητα των θεατών, θέτοντας επιτακτικά το ζήτημα της υψηλής προστασίας από τους κινδύνους του COVID-19, με βάση ένα συγκεκριμένο πλαίσιο κοινών συνισταμένων.

Σύμφωνα με τους ερευνητές, η αίσθηση ότι όλοι ανήκουν στην ίδια ομάδα που αντιμετωπίζει ένα κοινό κίνδυνο, τις επιπτώσεις του COVID-19, παίζει ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στη διαδικασία της αυστηρής τήρησης των μέτρων ασφαλείας καθώς η πλειονότητα, αν όχι όλοι οι θεατές αντιλαμβάνονται πολύ σοβαρά ότι τα πράγματα θα εξελιχθούν ομαλά μόνο εάν όλοι ενστερνιστούν την ευθύνη της αυστηρής τήρησης των μέτρων.

Ωστόσο, ένα σοβαρό μειονέκτημα από την ανάπτυξη των παραπάνω συμπεριφορών είναι ότι η κοινή αντίληψη για τον κίνδυνο από τον COVID-19, έχει σαν αποτέλεσμα την μείωση των αντανακλαστικών και ταυτόχρονα την αύξηση της χαλάρωσης που αποτυπώνεται στην κοντινή επαφή με τους άλλους φιλάθλους που ζητωκραυγάζουν και ενθουσιάζονται για την ομάδα τους, μηδενίζοντας με αυτό τον τρόπο τη φυσική απόσταση που επιβάλλεται από την τήρηση των μέτρων ασφαλείας.

Είναι αξιοσημείωτο ότι ο μειωμένος αντιληπτός κίνδυνος που προέρχεται από την χαλάρωση απέναντι στα μέτρα δεν συσχετίστηκε με την αντίστοιχη μείωση της υποκειμενικής αντίληψης για τους σοβαρούς κινδύνους του COVID-19, με βάση τα επιστημονικά δεδομένα και τις γνώμες των ειδικών.

Σύμφωνα με τους Templeton και συν. (2020), ο υψηλός βαθμός εμπιστοσύνης των θεατών στους διοργανωτές συνέβαλε σημαντικά στην τήρηση των μέτρων καθ' όλη την διάρκεια παραμονής των πρώτων στο χώρο διεξαγωγής των αγώνων, συνεπώς, όσο περισσότερο ήταν σαφείς οι οδηγίες προς τους θεατές, τόσο μεγαλύτερη ήταν η ενσυναίσθησή τους για την εφαρμογή ενός αυστηρού υγειονομικού πρωτοκόλλου.

Στην έρευνα έγινε σύγκριση της αθλητικής εμπειρίας των θεατών σε εσωτερικό και εξωτερικό χώρο. Σε γενικές γραμμές, η σημασία των μέτρων ασφαλείας ήταν υψηλή για το σύνολο των ερωτηθέντων, ωστόσο, οι θεατές υπαίθριων αθλητικών εκδηλώσεων απέδωσαν μεγαλύτερη σημασία σε επιτόπιες μεθόδους παρακολούθησης της υγείας τους, στην πληροφόρησή τους για τα υγειονομικά πρωτόκολλα των αθλητικών εκδηλώσεων, στην υποχρεωτική χρήση μάσκας και στις οδηγίες που τους δόθηκαν για την χρήση δημοσίων μέσων μεταφοράς, συγκριτικά με τους θεατές εσωτερικών αθλητικών εκδηλώσεων.

Χαρακτηριστικό είναι ότι για το σύνολο των ερωτηθέντων όλοι οι τρόποι επικοινωνίας αναφορικά με τον COVID-19 ήταν αποτελεσματικοί, ωστόσο για τους θεατές των υπαίθριων αθλητικών εκδηλώσεων ήταν πιο αποτελεσματικές οι ανακοινώσεις κατά την διάρκεια των αγώνων, καθώς επίσης και η διαδικτυακή

πληροφόρηση, όπως επίσης και η πληροφόρηση από τους υπόλοιπους θεατές, συγκριτικά με τους θεατές αθλητικών εκδηλώσεων σε εσωτερικό περιβάλλον.

Αναφορικά με την αυστηρή τήρηση των μέτρων, υπήρχε μεγαλύτερη προσδοκία από πλευράς των θεατών εξωτερικών αθλητικών εκδηλώσεων για την υποστήριξη των άλλων θεατών με στόχο την διασφάλιση της υγείας του συνόλου των θεατών συγκριτικά με τα άτομα που παρακολούθησαν τις αθλητικές εκδηλώσεις σε εσωτερικό χώρο. Αντίστοιχα, οι θεατές εξωτερικών αθλητικών εκδηλώσεων ανέπτυξαν μεγαλύτερη συνοχή συγκριτικά με τους θεατές αθλητικών αγώνων σε εσωτερικό χώρο.

2.3.2 Οδηγίες για την αύξηση της ασφαλείας των θεατών κατά την παραμονή τους σε αθλητικούς χώρους στο πλαίσιο αντιμετώπισης της πανδημίας

Τα αποτελέσματα των Templeton και συν. (2020), αποτύπωσαν την θετική γνώμη των θεατών για τα πιλοτικά αθλητικά γεγονότα με την πλειονότητα των ερωτηθέντων να νιώθει ασφάλεια, να απολαμβάνει τους αγώνες και να τηρεί αυστηρά τα μέτρα ασφαλείας για την αντιμετώπιση του κινδύνου της εξάπλωσης της πανδημίας. Ωστόσο, απαιτούνται σε ορισμένα πεδία διορθωτικές παρεμβάσεις για την διευκόλυνση των θεατών κατά την διάρκεια της παραμονής τους στις αθλητικές εγκαταστάσεις.

Καταρχάς, θα πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερη πληροφόρηση για τη ασφαλή μετακίνηση των θεατών στον χώρο διεξαγωγής των αγώνων, τόσο κάνοντας χρήση των μέσων μαζικής μεταφοράς όσο και των ιδιωτικών οχημάτων (σε συνθήκες πανδημίας οι θεατές συγκεντρώνουν περισσότερες πιθανότητες να μετακινηθούν με ιδιωτικά οχήματα).

Θα πρέπει επίσης να διασφαλιστεί η αυστηρή τήρηση των μέτρων από πλευράς των θεατών, τηρώντας τη φυσική απόσταση πριν και κατά την διάρκεια της παραμονής τους στον αθλητικό χώρο. Επίσης, θα πρέπει να προσδιοριστούν από τους διοργανωτές οι κατάλληλοι χώροι για την συγκέντρωση των θεατών πριν την έναρξη του αγώνα, διασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο την αυστηρή τήρηση των μέτρων.

Είναι χαρακτηριστικό ότι πολλοί θεατές εξέφρασαν μία νευρικήτητα όσον αφορά την επιστροφή τους σε ζωντανά αθλητικά γεγονότα κατά τη διάρκεια τη πανδημίας, ωστόσο, σε γενικές γραμμές οι θεατές ανέφεραν υψηλότερα θετικά

συναισθήματα και αντίστοιχα χαμηλότερα αρνητικά συναισθήματα συγκριτικά με την καθημερινότητά τους. Στο σύνολό τους, οι ερωτηθέντες ανέφεραν ότι τα ζωντανά αθλητικά γεγονότα βελτίωσαν την πνευματική και ψυχική τους υγεία κατά την διάρκεια της πανδημίας, καθώς είχαν την ευκαιρία να συναντήσουν ξανά τους φίλους τους μετά από μία μακρά περίοδο κοινωνικής απομόνωσης.

Τα θετικά συναισθήματα ήταν επίσης αποτέλεσμα της ασφάλειας που ένιωθαν μέσα στον χώρο των αθλητικών εκδηλώσεων χάρη στην πετυχημένη διοργάνωση των αγώνων, στην ανάπτυξη κοινών βιωμάτων με τους υπόλοιπους θεατές και στα συναισθήματα περηφάνιας και ψυχικής ευχαρίστησης για τις φιλότιμες προσπάθειες που κατέβαλε η αγαπημένη τους ομάδα σε συνάρτηση με την αποτελεσματική διαχείριση των αγώνων.

Για την εξάλειψη πιθανής ανησυχίας των θεατών αναφορικά με τα μέτρα ασφαλείας και την αυστηρή τήρηση των υγειονομικών πρωτοκόλλων, οι υπεύθυνοι διοργάνωσης των αγώνων θα πρέπει να συνεχίζουν να λαμβάνουν προφυλάξεις, παρέχοντας συστηματική και σαφή πληροφόρηση στους θεατές πριν και κατά την διάρκεια των αθλητικών εκδηλώσεων, δίνοντας παράλληλα έμφαση στην ανάπτυξη κοινής εμπειρίας μεταξύ των οπαδών και ενθαρρύνοντας την τήρηση των μέτρων. Σημαντικό ρόλο σε αυτή την προσπάθεια παίζουν και οι σύλλογοι των ομάδων οι οποίοι θα πρέπει να περάσουν το μήνυμα της απόλαυσης της έμμεσης συμμετοχής στους αγώνες παράλληλα με την τήρηση των υγειονομικών πρωτοκόλλων από πλευράς των θεατών.

Με πάνω από 95 εκατομμύρια ανθρώπους που μολύνθηκαν από τον COVID-19 σε παγκόσμιο επίπεδο και πάνω από 2 εκατομμύρια θανάτους από την αρχή της πανδημίας (Worldometer COVID-19,2021), ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO), πρότεινε την εφαρμογή μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας όπως την απομόνωση όλων των ατόμων για τους οποίους υπάρχει υποψία μόλυνσης από αυτή τη νόσο για μία περίοδο καραντίνας 14 ημερών. Επίσης, πολλές κυβερνήσεις εισήγαγαν το μέτρο της ‘κοινωνικής απομόνωσης’ και του lockdownολόκληρων πληθυσμιακών ομάδων με στόχο την μείωση της διάδοσης του COVID-19 (Trabelsietal.,2021, Yousfietal.,2020).

Αντίστοιχα, η πανδημία προκάλεσε την διακοπή των αθλητικών δραστηριοτήτων με την πλειονότητά τους να αναστέλλονται ή να πραγματοποιούνται πίσω από κλειστές πόρτες (χωρίς θεατές)(Yousfietal.,2020, Bisciottietal.,2020, Eiraleetal.,2020, Dergaetal.,2020).

Για παράδειγμα, οι Ολυμπιακοί Αγώνες και Παραολυμπιακοί του Τόκιο το 2020 προγραμματίστηκαν για τον Ιούλιο του 2021, ενώ και η UEFA ανέβαλε τους προγραμματισμένους αγώνες του Champions League ως προληπτικό μέτρο για την αποφυγή της διάδοσης του ιού μεταξύ των παικτών, καθώς ορισμένοι επαγγελματίες αθλητές βρέθηκαν θετικοί στον COVID-19 (Wongetal.,2020).

Σύμφωνα με τους Bond και συν. (2020), ο επαναληπτικός σχεδιασμός της πραγματοποίησης αγώνων χωρίς να τεθούν σαφείς ημερομηνίες είχε σαν αποτέλεσμα να ακολουθήσει μία περίοδος αβεβαιότητας και οικονομικής δυσπραγίας στο αθλητικό πεδίο, καθώς κύρια προτεραιότητα της κοινωνίας είναι ο έλεγχος της πανδημίας, συνεπώς, για την επίτευξη του παραπάνω στόχου είναι απαραίτητη η προσαρμογή όλων των φορέων και οργανώσεων, μεταξύ αυτών και των αθλητικών συλλόγων, τηρώντας αυστηρά τα υγειονομικά πρωτόκολλα όπως προσδιορίζονται από τις υγειονομικές αρχές.

Όπως αναφέρουν χαρακτηριστικά οι σχετικές έρευνες (Dergaaetal.,2021, Plumleyetal.,2017), οι οικονομικές απολαβές των συλλόγων προέρχονται κατά κύριο λόγο από τέσσερις πηγές: τα εισοδήματα της Ομοσπονδίας, την διαφήμιση, την μετάδοση των αγώνων και τις πωλήσεις εισιτηρίων. Συνεπώς, εξαιτίας των αυστηρών κανόνων που επιβάλλονται σε όλους σε συνδυασμό με την τήρηση των αυστηρά οριοθετημένων υγειονομικών πρωτοκόλλων, οι αγώνες πραγματοποιούνται πλέον πίσω από κλειστές πόρτες (χωρίς την συμμετοχή των θεατών), με αποτέλεσμα την σημαντική απώλεια εισοδήματος, πλήττοντας όλους όσους συμμετέχουν άμεσα ή έμμεσα στις αθλητικές δραστηριότητες (Hjelstrom,2021).

Επιπλέον, οι αθλητές παρουσιάζουν μείωση της απόδοσής τους και αυξημένο κίνδυνο τραυματισμού εξαιτίας της ανεπαρκούς προπονητικής δραστηριότητας και των ακατάλληλων προπονητικών ερεθισμάτων (Yousfietal.,2020), συνεπώς, απαιτείται η ανάπτυξη μίας στρατηγικής για την ασφαλή επιστροφή στα μεγάλα αθλητικά γεγονότα που θα εφαρμόζει μία διαρθρωτική πολιτική για την ζωντανή παρακολούθηση των αγώνων από τους θεατές.

Η ανάπτυξη αποτελεσματικής πολιτικής για την ασφαλή διοργάνωση των αγώνων θα συμβάλει στην επιστροφή των θεατών στις κερκίδες και στην επανεκκίνηση της αθλητικής δραστηριότητας χωρίς τον κίνδυνο μετάδοσης του ιού που θα αναστείλει για μία ακόμη φορά τους αγώνες, βλάπτοντας πολλαπλά τόσο τους αθλητές όσο και το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο που στηρίζει διαχρονικά την προσπάθειά τους. Με βάση τα παραπάνω δεδομένα, οι Dergaa και συν. (2021),

αναφέρθηκαν στα μέτρα πρόληψης που έλαβε η τοπική Ομοσπονδία (QFA), σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας (MoPH)(Qatar), για την διοργάνωση του Τελικού Κυπέλλου Ποδοσφαίρου του Amirto 2020 με περίπου 20.000 θεατές να παρακολουθούν ζωντανά τους συγκεκριμένους αγώνες, εμπνέοντας και άλλους αθλητικούς φορείς και οργανώσεις να ακολουθήσουν το παράδειγμά τους, επαναφέροντας στο προσκήνιο την ‘ζωντανή’ μετάδοση των αγώνων και την παρουσία θεατών στα γήπεδα.

Επιδιώκοντας την επιστροφή των θεατών στα μεγάλα αθλητικά γεγονότα, οι διοργανωτές θα πρέπει να διακρίνουν και να αξιολογήσουν σωστά τους κινδύνους που ενέχονται στην επανεκκίνηση των αγώνων, εστιάζοντας στον ρυθμό μετάδοσης σε τοπικό επίπεδο, στην μετάδοση του ιού σε επίπεδο κοινότητας και στα δημογραφικά στοιχεία τόσο των θεατών όσο και των αθλητών (Mulcaheyetal.,2021).

Αντίστοιχα, απαιτείται η εφαρμογή αποτελεσματικών μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας, παράγοντας οφέλη και μειώνοντας ταυτόχρονα τους κινδύνους, καθώς τόσο το ίδιο το αθλητικό γεγονός όσο και η μαζική συμμετοχή του κόσμου αυξάνουν δυνητικά τον κίνδυνο μετάδοσης σε ευρεία κλίμακα του COVID-19. Για παράδειγμα, στο Ηνωμένο Βασίλειο, η κυβέρνηση έβαλε «φρένο» στην δρομολογημένη επιστροφή των θεατών στους αγώνες στις 22 Σεπτεμβρίου του 2020, εξαιτίας της κακής επιδημιολογικής κατάστασης, υποχρεώνοντας τις αρχές να μην επιτρέψουν την είσοδο των θεατών στα γήπεδα μέχρι τον Μάρτιο του 2021 το αργότερο (Plumleyetal.,2017).

Είναι χαρακτηριστικό ότι η συγκεκριμένη απόφαση πάρθηκε μετά την πρωτοβουλία πολυάριθμων συλλόγων να εγκαινιάσουν σε πιλοτικό επίπεδο αγώνες με την συμμετοχή τουλάχιστον 2.000 θεατών. Επομένως, αυξήθηκε μακροπρόθεσμα το οικονομικό βάρος των συλλόγων και των ομάδων ταυτόχρονα με την σοβαρή απώλεια εισοδήματος των αθλητών για όλη την διάρκεια της πανδημίας.

Με βάση τα παραπάνω δεδομένα, αποτελεί ύψιστης σημασίας η ανάπτυξη μίας δοκιμασμένης και αποτελεσματικής πολιτικής καθ'όλη την διάρκεια της πανδημίας ώστε να υπάρξει ένα ασφαλές περιβάλλον για τους θεατές που θα παρακολουθήσουν ζωντανά τους αγώνες. Σε αυτό το πλαίσιο, εξετάστηκε η εμπειρία του Κατάρ που φιλοξένησε τον Τελικό Κυπέλλου Amirto 2020 παράλληλα με την εφαρμογή προληπτικών μέτρων για τον περιορισμό της εξάπλωσης του ιού μεταξύ των θεατών. Αποδείχτηκε από την έρευνα των Dergaa και συν. (2021), ότι πραγματοποιήθηκαν με επιτυχία οι αγώνες, φιλοξενώντας συνολικά 20,000 θεατές

στις εσωτερικές εγκαταστάσεις του σταδίου, δίνοντας το παράδειγμα και σε άλλες αθλητικές οργανώσεις να εφαρμόσουν παρόμοιες διαδικασίες ώστε να παρακολουθήσουν με ασφάλεια οι θεατές τους αγώνες.

Αναφορικά με την χρήση τεστ που θα συμβάλουν στην ζωντανή παρακολούθηση των αγώνων, παρατηρήθηκε ότι παρά την υψηλή ευαισθησία των τεστ RT-PCR (Mohammed,2020, VanKasterenetal.,2020, FIND.SARS-CoV-2 DiagnosticPipeline), τα οποία θεωρούνται αξιόπιστα και αποτελεσματικά, ωστόσο, απαιτούν χρόνο και έχουν σχετικά υψηλό κόστος, για αυτό το λόγο, ως εναλλακτική, αναπτύχθηκαν σημεία πραγματοποίησης τεστ rapidantigen για την άμεση ανίχνευση του ιού σε αναπνευστικά δείγματα (FIND.SARS-Co-V-2 DiagnosticPipeline, Porteetal.,2020, Nagura-Ikedaetal.,2020, Hirotsuetal.,2020, Lindneretal.,2020), με βαθμό ευαισθησίας που κυμάνθηκε μεταξύ 88.2 και 89.6% (Toptanetal.,2020).

Το τεστ που χρησιμοποιήθηκε πριν τους αγώνες στο Qatar ήταν το RapidAntigenAssayKit (www.gulf-times.com/story), με βαθμό ευαισθησίας 96.52% και ιδιαιτερότητα κατά 99.68% , προσεγγίζοντας αρκετά την αξιοπιστία των testRT-PCR, αλλά με το τεράστιο πλεονέκτημα να είναι διαθέσιμο εντός 15-30 λεπτών, διευκολύνοντας την ροή των θεατών στο γήπεδο ή με την γρήγορη παραγωγή αποτελεσμάτων στο σύστημα ώστε να ειδοποιηθεί άμεσα το άτομο μέσω SMS.

Επιπλέον, έχει χαμηλότερο κόστος (5 δολάρια USσυγκριτικά με τη μέση τιμή των 100 USδολαρίων ανά RT-PCRKit, αποκλείοντας την επιβάρυνση των εργαστηριακών αναλύσεων) με το επιπρόσθετο πλεονέκτημα της παρακολούθησης μίας μεγάλης ομάδας ατόμων και με μικρότερη συμμετοχή των υγειονομικών, γεγονός που παράγει σημαντικά λειτουργικά οφέλη. Το συμπέρασμα που βγαίνει με βάση τα παραπάνω δεδομένα είναι ότι σε σύντομο χρόνο, οργανώθηκε το σύστημα παρακολούθησης των θεατών που παρακολούθησαν τους αγώνες του Τελικού Κυπέλλου Ποδοσφαίρου στο Amirto 2020.

Σύμφωνα με τους Dergaa και συν. (2021), όλοι οι οπαδοί που παρακολούθησαν τον Τελικό Κυπέλλου Ποδοσφαίρου έπρεπε είτε να παρουσιάσουν ένα αρνητικό τεστ COVID-19 είτε ένα θετικό τεστ πριν τους επιτραπεί η είσοδος στο στάδιο. Επιπλέον, αναπτύχθηκαν σε κεντρικά σημεία όπου είχαν έδρα οι ποδοσφαιρικοί σύλλογοι προσωρινοί χώροι εξέτασης με την συμπερίληψη και του διασυνεδριακού κέντρου στην Ντόχα οι οποίοι άνοιξαν 72 ώρες πριν τους αγώνες, με στόχο την πραγματοποίηση SARS-Cov-2 RapidAntigenTest.

Για την γρήγορη και επαγγελματική εξυπηρέτηση των θεατών, συνεργάστηκαν με τις κρατικές αρχές οι υγειονομικοί (γιατροί, νοσηλευτές και τεχνικοί εργαστηρίων), που μεταφέρθηκαν από τα κέντρα υγείας στα προσωρινά κέντρα που στήθηκαν σε κεντρικά σημεία για την πραγματοποίηση των τεστ, τηρώντας αυστηρά το υγειονομικό πρωτόκολλο (χρήση προστατευτικού εξοπλισμού και τήρηση οδηγιών με βάση τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (WHO) (Varmaetal.,2021).

Επίσης, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των θεατών στο πλαίσιο τήρησης των υγειονομικών πρωτοκόλλων, χρησιμοποιήθηκαν τα διαδικτυακά μέσα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο ώστε να επιτευχθεί η γρήγορη και ασφαλή ηλεκτρονική αγορά των εισιτηρίων με βάση τις χρηστικές πληροφορίες που παρέχονταν στους θεατές (tickets.qfa.qa/qfa/showNews).

Επομένως, με βάση μία αυστηρά καθορισμένη διαδικασία οι θεατές είχαν την δυνατότητα να αγοράσουν διαδικτυακά το voucher το οποίο έπρεπε να έχουν μαζί τους στα σημεία εξέτασης όπου έγινε το rapidantigen, αναμένοντας 15 έως 30 λεπτά τα αποτελέσματα των εξετάσεων. Τέλος, τα αποτελέσματα ανακοινώνονταν μέσω SMSστα κινητά τους τηλέφωνα. Στη συνέχεια, οι θεατές με αρνητικά αποτελέσματα έπρεπε να παρουσιάσουν τόσο το μήνυμα όσο και το voucherστα σημεία έκδοσης εισιτηρίων, όπου τους δίνονταν τα εισιτήρια για τον αγώνα.

Στα εισιτήρια ήταν εκτυπωμένα τόσο ο αριθμός ταυτότητας (QID) όσο και το όνομα του ατόμου, γεγονός που διασφάλιζε την μη μεταβίβαση τους σε τρίτο άτομο, διακινδυνεύοντας την δημόσια υγεία του συνόλου των θεατών που παρευρίσκονταν στο γήπεδο. Οι θεατές ωστόσο, που είχαν προηγουμένως μολυνθεί με COVID-19ήταν υποχρεωμένοι να κάνουν ένα τεστ αντισωμάτων στην ίδια τοποθεσία, ακολουθώντας στη συνέχεια παρόμοια διαδικασία. Σε περίπτωση που τα αποτελέσματα ήταν θετικά, απομονώνονταν άμεσα και μεταφέρονταν στο κοντινότερο κέντρο υγείας με περιστατικά COVID-19 με στόχο την επανάληψη του τεστ με την μέθοδο RT-PCRγια την επιβεβαίωση των αποτελεσμάτων και στη συνέχεια ακολουθούσαν τα σχετικά πρωτόκολλα που όριζαν την απομόνωση σε συνδυασμό με την εφαρμογή των σχετικών οδηγιών MoPH του Κατάρ (Varmaetal.,2021).

Επιπλέον, ήταν υποχρεωτική η ανάπτυξη μέτρων προφύλαξης εντός των χώρων των σταδίων: ο χαρακτήρας σε πρώτη φάση της κατάστασης μέσα στον χώρο του γηπέδου ως αυστηρά προσδιορισμένης 'πράσινης κατάστασης' (αρνητικά κρούσματα COVID-19), ο έλεγχος της θερμοκρασίας με την ταυτόχρονη τήρηση των

μέτρων κοινωνικής απόστασης σε κάθε δυνατό σημείο ελέγχου πριν την είσοδο των θεατών στο γήπεδο και τέλος, η υποχρεωτική χρήση μάσκας καθ'όλη την διάρκεια του αγώνα, καθώς και ο αυστηρός προσδιορισμός των θέσεων που ορίζονταν για τους θεατές.

Η επιτυχία του παραπάνω εγχειρήματος δημιούργησε τεράστιες προσδοκίες για την ανάπτυξη μεγάλης κλίμακας αθλητικών γεγονότων κατά την διάρκεια της πανδημίας υπό την προϋπόθεση της αυστηρής τήρησης των μέτρων, συνεπώς, θα μπορούν πλέον να συμμετέχουν άμεσα ή έμμεσα όλες οι ενδιαφερόμενες πλευρές σε κάθε είδους αθλητικό γεγονός, επαναφέροντας την ομαλότητα αναφορικά με την απρόσκοπτη ροή των αγώνων παρά τον υψηλό αριθμό κρουσμάτων σε επίπεδο κάθε χώρας (Schumacheretal.,2021).

Όπως ανέφεραν χαρακτηριστικά οι παραπάνω ερευνητές, οι επιτυχημένοι αγώνες ποδοσφαίρου ήταν το αποτέλεσμα της εφαρμογής ενός αυστηρού πρωτοκόλλου πρόληψης κατά της πανδημίας, όπως εφαρμόστηκε από το QFA, το QSL (Qatar Stars League), το MoPH και το Aspetar (Orthopaedicand Sports Medicine Hospital, Doha, Qatar). Ωστόσο, απαιτούνται περισσότερα δεδομένα και για άλλες υπαίθριες αθλητικές δραστηριότητες, ενώ παρόμοιες διαδικασίες θα πρέπει να τηρηθούν και στην ανάπτυξη εσωτερικών αθλητικών δραστηριοτήτων.

Συμπερασματικά, διατυπώνεται η άποψη στο πλαίσιο συγκριτικών ερευνών για την αποτελεσματικότητα των τεστ SARS-Cov-2 Rapid Antigen Testκαι RT-PCRtesting, όσον αφορά την ασφαλή διεξαγωγή αθλητικών γεγονότων, καθώς και των rapidantigentests (αντιγόνων), περίπου 48 ώρες πριν την έναρξη των αγώνων, ενώ ακόμα και για τους αθλητές, προτείνεται η εφαρμογή του μέτρου που υποδεικνύει την πραγματοποίηση rapidantigentest 24 ώρες πριν τον αγώνα σε συνδυασμό με την οριοθέτηση ενός ασφαλούς χώρου για την διαμονή τους με στόχο την διατήρηση της κοινωνικής απόστασης και συνεπώς της μη μετάδοσης του ιού.

Τα παραπάνω μέτρα πιθανόν να παράγουν καλύτερα αποτελέσματα από την πραγματοποίηση μόνο των RT-PCRτεστ τα οποία γίνονται συνήθως 48-72 ώρες πριν τον αγώνα με τα αποτελέσματα να ανακοινώνονται 24 ώρες πριν τον αγώνα, γεγονός που επιφέρει ένα μεγαλύτερο κίνδυνο μετάδοσης.

Επίσης, θα ήταν αποτελεσματική η πραγματοποίηση rapidantigentest πριν την τελική προπόνηση και ακριβώς πριν τον αγώνα, ενώ στην περίπτωση ενός πιθανού θετικού δείγματος να γίνει η επιβεβαίωση μέσω PCR. Τα πλεονεκτήματα των antigenrapidtes τείνι το χαμηλότερο κόστος και η καλύτερη ακρίβεια αναφορικά με

τον κίνδυνο μόλυνσης πριν τον αγώνα (24 ώρες συγκριτικά με τις 48-72 ώρες όπου είναι αυξημένος ο κίνδυνος μόλυνσης των θεατών ακόμα και μετά την πραγματοποίηση τεστ)(Leietal.,2020, Huangetal.,2020).

Τέλος, θα πρέπει να υπάρχει συνεχής επαγρύπνηση από πλευράς των αρμόδιων φορέων, οργανώσεων και ιδιωτών, αναφορικά με τον αυστηρό έλεγχο και τα μέτρα πρόληψης κατά της μετάδοσης του ιού σε συνδυασμό με την ενδυνάμωση των συστημάτων παρακολούθησης και την κινητοποίηση όλων των διαθέσιμων φορέων καθ'όλη την διάρκεια της πανδημίας.

2.3.3 Μέτρα για την αντιμετώπιση της πανδημίας

Από την πλευρά τους, οι θεατές ζήτησαν την εφαρμογή επιπρόσθετων μέτρων για την διασφάλιση της φυσικής απόστασης πριν και κατά την διάρκεια του αγώνα. Συγκεκριμένα, ζήτησαν την αύξηση της υγειονομικής προστασίας με την βοήθεια ηλεκτρονικών συστημάτων παρακολούθησης, καθώς και την παροχή πολλαπλής πληροφόρησης για τα μέτρα ασφαλείας με στόχο την αποφυγή πιθανής αντικρουόμενης πληροφόρησης.

Προηγούμενες σχετικές έρευνες εστίασαν στην ανάπτυξη στρατηγικών επικοινωνίας και πληροφόρησης σε συνθήκες έκτακτης ανάγκης, κατέγραψαν τον κρίσιμο ρόλο που παίζει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο πληροφόρησης για την διευκόλυνση των θεατών αναφορικά με την 'ζωντανή' παρακολούθηση των αγώνων.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, είναι απαραίτητη η συμπερίληψη λεπτομερειών που εστιάζουν στην διασφάλιση της υγείας σε σχέση με τα μέτρα ασφαλείας, στην ανοιχτή επικοινωνία των δράσεων των διοργανωτών και στην χορήγηση επαρκούς πληροφόρησης με πρακτικό περιεχόμενο, συμβάλλοντας στην σωστή καθοδήγηση των θεατών. Με αυτό τον τρόπο, καλλιεργείται η εμπιστοσύνη μεταξύ των διοργανωτών και των θεατών, επικοινωνώντας αποτελεσματικά τα μέτρα ασφαλείας που θα εγγυηθούν την ασφαλή παραμονή των θεατών μέσα στον χώρο των αθλητικών εκδηλώσεων, στους λόγους για τους οποίους αυτές οι δράσεις είναι σημαντικές και στον αποτελεσματικό τρόπο πραγματοποίησής τους (Templetonetal., 2020).

Η επικοινωνία των υγειονομικών πρωτοκόλλων πριν τον αγώνα αποτελεί ευκαιρία για την μείωση πιθανής ανησυχίας μεταξύ των θεατών οι οποίοι πλέον

πείθονται ολοένα και περισσότερο για την αποτελεσματικότητα των μέτρων και τα οφέλη από την πιστή εφαρμογή τους. Οι διοργανωτές θα πρέπει να λάβουν σοβαρά υπόψη τους το γεγονός ότι οι θεατές θέτουν συχνά ερωτήματα για τα μέτρα που λαμβάνονται σε σχέση με την προφύλαξή τους, συνεπώς, είναι απαραίτητη η παροχή επαρκής πληροφόρησης σε διαδικτυακό επίπεδο, επιτυγχάνοντας την αποσυμφόρηση των σημείων πληροφόρησης του κοινού μέσα στον αθλητικό χώρο και εξυπηρετώντας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους οπαδούς των ομάδων.

Σύμφωνα με τους Templeton και συν. (2020) κατά την εκτίμηση των αποτελεσμάτων για τις αλλαγές στην συμπεριφορά των ατόμων, θα πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη η επίδραση που ασκούν τα μέλη μίας ομάδας σε μία άλλη ομάδα (για παράδειγμα, εφόσον τα μέλη μίας ομάδας αναπτύσσουν ένα καθορισμένο τύπο συμπεριφοράς απέναντι στους άλλους, θα πρέπει και οι υπόλοιποι να καλλιεργήσουν αυτού του είδους την συμπεριφορά). Στην προκειμένη περίπτωση, ακολουθώντας το παράδειγμα των μελών μίας ομάδας που εφαρμόζουν πιστά τα μέτρα ασφαλείας για την αναχαίτιση του COVID-19, αυξάνονται οι πιθανότητες να εφαρμόσουν και τα μέλη των άλλων ομάδων συγκεκριμένα υγειονομικά πρωτόκολλα, διασφαλίζοντας με αυτό τον τρόπο την υγεία του συνόλου των θεατών και ταυτόχρονα την ομαλή διεξαγωγή του αγώνα.

Τα αποτελέσματα της έρευνας των Templeton και συν. (2020), έδειξαν επίσης ότι οι θεατές αναζήτησαν πληροφόρηση από άλλους θεατές, ενώ βασίστηκαν στους συλλόγους για την συγκέντρωση των κατάλληλων πληροφοριών που θα τους έδινε την δυνατότητα να παρακολουθήσουν με ασφάλεια τον αγώνα. Συνεπώς, για την ενθάρρυνση μίας «εναρμονισμένης συμπεριφοράς» με τα σύγχρονα υγειονομικά πρωτόκολλα είναι απαραίτητη η σύμπραξη των μελών μίας ομάδας (εκπρόσωποι των συλλόγων και αθλητές) που θα αποτελέσουν πρότυπα για την ανάδειξη και ανάπτυξη των κατάλληλων συμπεριφορών στο πλαίσιο της αυστηρής τήρησης των μέτρων ασφαλείας.

Επιπλέον, χρειάζεται να δοθεί έμφαση από πλευράς των διοργανωτών στην ανάπτυξη μίας ασφαλούς συμπεριφοράς (διατήρηση της φυσικής απόστασης), ενθαρρύνοντας συνεχώς τους θεατές να τηρήσουν τα υγειονομικά πρωτόκολλα, ακολουθώντας πιστά τις οδηγίες και αυξάνοντας τα μέτρα ασφαλείας με την πρόσληψη επιμελητών μεγάλων συγκεντρώσεων που θα παρέμβουν άμεσα στην περίπτωση που παρατηρηθούν αμελείς συμπεριφορές και παραβίαση των μέτρων ασφαλείας.

Επίσης, θα πρέπει να δοθεί έμφαση στο γεγονός ότι τόσο τα μέλη των αθλητικών συλλόγων όσο και οι αθλητές τηρούν αυστηρά τα υγειονομικά πρωτόκολλα, βάζοντας τέλος με αυτό τον τρόπο στις αντικρουόμενες πληροφορίες και δημιουργώντας πρότυπα για την αναπαραγωγή ‘ασφαλών συμπεριφορών’ για το κοινωνικό σύνολο. Γενικά, σε συνθήκες πανδημίας τα πλήθη που συγκεντρώνονται για να παρακολουθήσουν μεγάλα αθλητικά γεγονότα αποτελούν σοβαρό κίνδυνο για την δημόσια υγεία, ανεξαρτήτως των μέτρων ασφαλείας που λαμβάνονται στο πλαίσιο ανάπτυξης και εφαρμογής των σύγχρονων υγειονομικών πρωτοκόλλων.

Στην παρούσα έρευνα των Templeton και συν. (2020), τα άτομα που συμμετείχαν ανέφεραν ότι ένιωθαν ασφάλεια κατά την παραμονή τους στον αθλητικό χώρο, ενώ θεωρούσαν απίθανο να τεθεί σε κίνδυνο η υγεία τους από την μαζική συγκέντρωση στον ίδιο χώρο. Σε ψυχολογικό επίπεδο, αυτό ήταν σημαντικό για τα άτομα που παρακολούθησαν τους αγώνες, καθώς όλοι ένιωθαν μέρος ενός ευρύτερου συνόλου με αποτέλεσμα να έχουν μειωμένη αντίληψη του κινδύνου και να απολαμβάνουν περισσότερο ένα αθλητικό γεγονός, εκφράζοντας ανοιχτά τα συναισθήματά τους και αναπτύσσοντας εξωστρεφείς συμπεριφορές.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η μειωμένη αντίληψη του κινδύνου δεν συσχετίστηκε με την χαλάρωση αναφορικά με την τήρηση των μέτρων ασφαλείας, ωστόσο, είναι απαραίτητη η συμπερίληψη περισσότερων συμπεριφορικών δεδομένων για την ακριβή εκτίμηση των παραπάνω συμπεριφορών. Συμπερασματικά, από την παρούσα έρευνα, αναδείχθηκε τόσο η μειωμένη αντίληψη κινδύνου από πλευράς των θεατών όσο και η ανάγκη της ανάπτυξης ασφαλών παραδοσιακών συμπεριφορών που τίθενται με τα σημερινά δεδομένα σε κίνδυνο εξαιτίας της πανδημίας, συνεπώς, οι διοργανωτές θα πρέπει να εστιάσουν στην αυστηρή εφαρμογή των υγειονομικών πρωτοκόλλων στο πλαίσιο της τήρησης των μέτρων ασφαλείας, προτάσσοντας την κοινωνική ευθύνη.

Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την προώθηση ασφαλών δράσεων με στόχο την διατήρηση της θετικής εμπειρίας κατά την διάρκεια της παραμονής στον χώρο των αθλητικών εκδηλώσεων, προσδιορίζοντας αφενός τις δυνητικά επικίνδυνες παραδοσιακές συμπεριφορές ταυτόχρονα με την αποθάρρυνσή τους, προβάλλοντας την κοινωνική συνοχή και ενισχύοντας το αίσθημα της κοινωνικής ευθύνης και αφετέρου νέους ασφαλείς τρόπους ανάπτυξης συμπεριφορών που θα εναρμονίζονται με τη νέα πραγματικότητα.

2.3.4 Υγιεινή στους χώρους αθλητικών εγκαταστάσεων και στα αποδυτήρια

Στο πλαίσιο της νέας κατάστασης που δημιουργεί ο Covid 19, δημόσιοι φορείς υγείας εφάρμοσαν αυστηρά κριτήρια για την τήρηση των υγειονομικών πρωτοκόλλων τόσο στα αποδυτήρια γηπέδων όσο και στους χώρους πρόσβασης στα στάδια με απώτερο σκοπό την αποφυγή πιθανής μόλυνσης των αθλητών, του προσωπικού των ομάδων και άλλων αθλητικών παραγόντων.

Στην Πορτογαλία για έναν μήνα, μία ειδική επιτροπή η οποία περιελάμβανε εκπροσώπους του δημόσιου φορέα υγείας σε συνεργασία με αθλητικούς παράγοντες επιθεώρησε διάφορα στάδια όπου αγωνίζονταν 18 ομάδες, κρίνοντας τα ως κατάλληλα για την αυστηρή τήρηση των υγειονομικών πρωτοκόλλων. Με αυτά τα στοιχεία μόνο 6 ομάδες θα έπαιζαν στο γήπεδό τους, αποκλείοντας άλλες 12 ομάδες που δεν είχαν αυτή την δυνατότητα, ενώ μία εναλλακτική ήταν η πραγματοποίηση όλων των αγώνων σε μία μόνο περιοχή, ωστόσο δεν υπήρξε ομοφωνία, καθώς πολλοί σύλλογοι και ιδιαίτερα οι μεγαλύτεροι προτιμούσαν το δικό τους γήπεδο, διατυπώνοντας το συμπέρασμα ότι οι μεγαλύτεροι σύλλογοι παίζουν κυρίαρχο ρόλο στα αθλητικά δρώμενα, επηρεάζοντας τις αποφάσεις των Ομοσπονδιών, ακόμα και σε συνθήκες έκτακτης ανάγκης όπως αυτής της πανδημίας (Gouveia & Pereira, 2020).

Όσον αφορά την επανέναρξη των αγώνων με την συμμετοχή θεατών, υποχρεωτική είναι η ανάπτυξη μέτρων προφύλαξης εντός των χώρων των σταδίων: ο χαρακτήρας σε πρώτη φάση της κατάστασης μέσα στον χώρο του γηπέδου ως αυστηρά προσδιορισμένης 'πράσινης κατάστασης' (αρνητικά κρούσματα COVID-19), ο έλεγχος της θερμοκρασίας με την ταυτόχρονη τήρηση των μέτρων κοινωνικής απόστασης σε κάθε δυνατό σημείο ελέγχου πριν την είσοδο των θεατών στο γήπεδο και τέλος, η υποχρεωτική χρήση μάσκας καθ' όλη την διάρκεια του αγώνα, καθώς και ο αυστηρός προσδιορισμός των θέσεων που ορίζονται για τους θεατές.

Η επιτυχία του παραπάνω εγχειρήματος δημιούργησε τεράστιες προσδοκίες για την ανάπτυξη μεγάλης κλίμακας αθλητικών γεγονότων κατά την διάρκεια της πανδημίας υπό την προϋπόθεση της αυστηρής τήρησης των μέτρων, συνεπώς, θα μπορούν πλέον να συμμετέχουν άμεσα ή έμμεσα όλες οι ενδιαφερόμενες πλευρές σε κάθε είδους αθλητικό γεγονός, επαναφέροντας την ομαλότητα αναφορικά με την

απρόσκοπτη ροή των αγώνων παρά τον υψηλό αριθμό κρουσμάτων σε επίπεδο κάθε χώρας (Schumacher et al., 2021).

Σύμφωνα με τους Templeton και συν. (2020) κατά την εκτίμηση των αποτελεσμάτων για τις αλλαγές στην συμπεριφορά των ατόμων, θα πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη η επίδραση που ασκούν τα μέλη μίας ομάδας σε μία άλλη ομάδα (για παράδειγμα, εφόσον τα μέλη μίας ομάδας αναπτύσσουν ένα καθορισμένο τύπο συμπεριφοράς απέναντι στους άλλους, θα πρέπει και οι υπόλοιποι να καλλιεργήσουν αυτού του είδους την συμπεριφορά). Στην προκειμένη περίπτωση, ακολουθώντας το παράδειγμα των μελών μίας ομάδας που εφαρμόζουν πιστά τα μέτρα ασφαλείας για την αναχαίτιση του COVID-19, αυξάνονται οι πιθανότητες να εφαρμόσουν και τα μέλη των άλλων ομάδων συγκεκριμένα υγειονομικά πρωτόκολλα, διασφαλίζοντας με αυτό τον τρόπο την υγεία του συνόλου των θεατών και ταυτόχρονα την ομαλή διεξαγωγή του αγώνα.

Όσον αφορά την Ελληνική Κυβέρνηση με την απόφαση Δ1α/ΓΠ.ΟΙΚ.55732 που αφορούσε τα μέτρα προστασίας αλλά και τα πρωτόκολλα υγιεινής για την λειτουργία ανοικτών και κλειστών αθλητικών εγκαταστάσεων από αθλούμενους για προπονήσεις και αγώνες, ομαδικών και ατομικών αθλημάτων που καλλιεργούνται από αναγνωρισμένες από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού ομοσπονδίες, αναφέρθηκε στην τήρηση περιορισμών χωρητικότητας, καταλόγου εισερχομένων και όλων των υγειονομικών μέτρων και οδηγιών που αναγράφονται στην ιστοσελίδα της Γ.Γ.Α. Οι αθλούμενοι που δεν διαθέτουν πιστοποιητικό εμβολιασμού ή νόσησης, βάσει των παρ. 2 και 3 του άρθρου 10 αντιστοίχως, υποχρεούνται σε διεξαγωγή προληπτικού ελέγχου αντιγόνου για κορωνοϊό COVID-19 (PCR ή rapid test) τουλάχιστον μία (1) φορά την εβδομάδα, με βάση τις οδηγίες που αναρτώνται στην ιστοσελίδα της Γ.Γ.Α.

Της λειτουργίας των ανοικτών - κλειστών αθλητικών εγκαταστάσεων για προπονήσεις και αγώνες από αθλητές συλλόγων, στα ατομικά - ομαδικά αθλήματα, που ανήκουν στο χαμηλό, χαμηλό-μεσαίο, μεσαίο και υψηλό επίπεδο επικινδυνότητας, με τήρηση των υγειονομικών πρωτοκόλλων, προληπτικό έλεγχο αντιγόνου για κορωνοϊό COVID-19 (PCR ή rapid) και των προϋποθέσεων που καθορίζονται στις οδηγίες που αναρτώνται στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού.

Η ανωτέρω υποχρέωση υποβολής σε προληπτικό έλεγχο με τεστ αντιγόνου για κορωνοϊό COVID-19 υφίσταται και για τους προπονητές Συλλόγων. Από τον

προληπτικό έλεγχο, για αγώνες ή προπονήσεις, εξαιρούνται όσοι διαθέτουν πιστοποιητικό εμβολιασμού, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 10, ή πιστοποιητικό νόσησης, το οποίο εκδίδεται τριάντα (30) ημέρες μετά τον πρώτο θετικό έλεγχο και ισχύει έως εκατόν ογδόντα (180) ημέρες μετά τη νόσηση, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 10.

Σε κάθε περίπτωση αθλητές και προπονητές συλλόγων που είναι εμβολιασμένοι και έχουν συμπτώματα λοίμωξης του αναπνευστικού ή άλλα συμπτώματα συμβατά με κορωνοϊό Covid-19 ή που είναι στενές επαφές επιβεβαιωμένου κρούσματος, υποβάλλονται στον προληπτικό έλεγχο με τεστ αντιγόνου για κορωνοϊό COVID-19. Λειτουργία των αθλητικών ακαδημιών σε σταθερά γκρουπ έως δέκα (10) ατόμων, σύμφωνα με τις οδηγίες που αναρτώνται στην ιστοσελίδα της Γ.Γ.Α.

Επιτρέπεται η χρήση αποδυτηρίων για αθλητές και αθλούμενους με τις κάτωθι προϋποθέσεις:

Ένα (1) άτομο ανά 15 τ.μ.

Χρήση του πενήντα τοις εκατό (50%) της δυναμικότητας των ντους.

Τήρηση των κανόνων δημόσιας υγείας και των οδηγιών της Γ.Γ.Α.

Επιτρέπεται η παρουσία θεατών σε αγώνες ατομικών και ομαδικών αθλημάτων, σε ανοικτές και κλειστές αθλητικές εγκαταστάσεις, με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) Για ανοικτές εγκαταστάσεις με ηλεκτρονικό σύστημα εισιτηρίων: πληρότητα έως 80% της χωρητικότητας και όχι πάνω από 25.000 θεατές.
- β) Για ανοικτές εγκαταστάσεις χωρίς ηλεκτρονικό σύστημα εισιτηρίων: πληρότητα έως 60% της χωρητικότητας και όχι πάνω από 10.000 θεατές.
- γ) Για κλειστές εγκαταστάσεις με ηλεκτρονικό σύστημα εισιτηρίων: πληρότητα έως 80% της χωρητικότητας και όχι πάνω από 8.000 θεατές.
- δ) Για κλειστές εγκαταστάσεις χωρίς ηλεκτρονικό σύστημα εισιτηρίων: πληρότητα έως 60% της χωρητικότητας και όχι πάνω από 3.000 θεατές.

Οι ανήλικοι δώδεκα ετών και άνω προσκομίζουν PCR test εντός εβδομήντα δύο ωρών ή rapid test εντός σαράντα οκτώ ωρών προ της διεξαγωγής του αγώνα. Οι ανήλικοι έως δώδεκα ετών επιτρέπεται να εισέρχονται και με αρνητικό self-test που έχει διενεργηθεί την ημέρα του αγώνα.

Ο έλεγχος γίνεται στις εισόδους των αθλητικών εγκαταστάσεων με τη χρήση ψηφιακής πλατφόρμας αναγνώρισης για πιστοποιητικά εμβολιασμού, PCR και rapid tests και, όπου υπάρχει η δυνατότητα, διενεργείται αντίστοιχος έλεγχος και κατά την

έκδοση του ηλεκτρονικού εισιτηρίου. Η χρήση μάσκας είναι υποχρεωτική καθ' όλη τη διάρκεια παραμονής στο γήπεδο.

Οι εργαζόμενοι στους αθλητικούς χώρους κατά τη διεξαγωγή των αγώνων, που δεν είναι πλήρως εμβολιασμένοι, προσκομίζουν PCR test εντός εβδομήντα δύο ωρών ή rapid test εντός σαράντα οκτώ ωρών προ της διεξαγωγής του αγώνα, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 10 (Εφημερίδα της Κυβέρνησης, Τεύχος Β' 4214).

Ενώ το πρωτόκολλο όσον αφορά τα αποδυτήρια αναφέρει ότι πρέπει να τηρούνται τα ακόλουθα:

- Τα αποδυτήρια να χρησιμοποιούνται μόνο για τη φύλαξη των προσωπικών αντικειμένων των εισερχόμενων μελών, όπου υπάρχουν ατομικά ερμάρια, στα οποία θα γίνεται απολύμανση πριν από κάθε χρήση.
- Να υπάρχει αλκοολούχο αντισηπτικό με αντλία σε εμφανή σημεία στο χώρο των αποδυτηρίων.
- Ο χώρος των αποδυτηρίων να αερίζεται κατά προτίμηση από ανοικτά παράθυρα. Σε ότι αφορά στη χρήση του κλιματισμού εφαρμογή της σχετικής εγκυκλίου του Υπουργείου Υγείας. Εάν υπάρχει σύστημα εξαερισμού, ρύθμιση για ροή αέρα από μέσα προς τα έξω χωρίς ανακύκλωση.

Το προσωπικό καθαριότητας κατά τη διάρκεια της εργασίας του πρέπει να φορά στολή/ρόμπα εργασίας,

- διπλή μάσκα ή εναλλακτικά μάσκα υψηλής αναπνευστικής προστασίας (FFP2/N95) και γάντια μίας χρήσεως, τα οποία θα πρέπει να αλλάζει τακτικά. Μετά την αφαίρεση των γαντιών θα πρέπει να ακολουθεί υγιεινή των χεριών (πλύσιμο με νερό και σαπούνι ή εφαρμογή αλκοολούχου αντισηπτικού για είκοσι δευτερόλεπτα) και, αφού τα χέρια στεγνώσουν καλά, να χρησιμοποιείται νέο ζευγάρι γαντιών.
- Μετά την αφαίρεσή τους τα μέσα ατομικής προστασίας πρέπει να απορρίπτονται σε κάδους απορριμμάτων με καπάκι και να ακολουθεί υγιεινή των χεριών (πλύσιμο με νερό και σαπούνι ή εφαρμογή αλκοολούχου αντισηπτικού για είκοσι δευτερόλεπτα).
- Μετά τη χρήση των εγκαταστάσεων συστήνεται καθαρισμός/απολύμανση σύμφωνα με τις οδηγίες του ΕΟΔΥ για μη υγειονομικούς χώρους (Εφημερίδα της Κυβέρνησης, Τεύχος Β' 4214).

Όσον αφορά τη χρήση της τουαλέτας πρέπει να τηρούνται τα ακόλουθα:

- κλείσιμο της λεκάνης και στη συνέχεια ο συνήθης καταιωνισμός νερού
- σύστημα αυτόματης απελευθέρωσης χλωρίου ταυτόχρονα με τον καταιωνισμό νερού
- νιπτήρας με υγρό σαπούνι με αντλία
- χειροπετσέτες
- ποδοκίνητος κλειστός κάδος απορριμμάτων
- τήρηση μέτρων φυσικής απόστασης (Εφημερίδα της Κυβέρνησης, Τεύχος Β' 4214).

2.3.5 Νομικές πλευρές αναφορικά με την ανάπτυξη αθλητικών δραστηριοτήτων κατά την διάρκεια της πανδημίας του COVID-19

Σύμφωνα με την Wazny (2021), αν και στο πρόσφατο παρελθόν παρόμοιες μολυσματικές ασθένειες είχαν σοβαρές επιπτώσεις πάνω στον αθλητισμό (για παράδειγμα, ο κίτρινος πυρετός κατά την διάρκεια των αγώνων του Παγκόσμιου Κυπέλλου που πραγματοποιήθηκαν στην Βραζιλία το 2010), (DuarteMunoz&Meyer,2020), ωστόσο, ο συγκεκριμένος τύπος πανδημίας έπληξε σοβαρά την αθλητική βιομηχανία με ένα τρόπο που συγκρίνεται μόνο με εκείνο του Πρώτου και του Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου οπότε και αναβλήθηκαν επ'άοριστον οι προγραμματισμένοι αγώνες, εξαιτίας της εμπλοκής πολλών χωρών στον πόλεμο, εξαιρουμένων ορισμένων ουδέτερων χωρών όπου διατηρήθηκε ένα επίπεδο αθλητικής δραστηριότητας.

Είναι γεγονός ότι την περίοδο της πανδημίας έγινε διακοπή τόσο των επαγγελματικών όσο και των ερασιτεχνικών αγώνων, ενώ πολλά αθλητικά γεγονότα, μεταξύ άλλων οι Ολυμπιακοί Αγώνες του Τόκιο και το Euro 2020 ακυρώθηκαν ή αναβλήθηκαν. Είναι επίσης χαρακτηριστικό ότι στο πρώιμο στάδιο της πανδημίας ορισμένοι διοικητικοί παράγοντες Ομοσπονδιών στήριξαν την συνέχιση των κορυφαίων αγώνων, όπως την περίπτωση του UEFA Champions League, το οποίο δέχτηκε έντονη κριτική (ιδιαίτερα ο αγώνας που έγινε στο Μπέργκαμο της Ιταλίας, ο οποίος χαρακτηρίστηκε βιολογική βόμβα, καθώς είχε ως αποτέλεσμα να βριθεί η πόλη στο επίκεντρο της πανδημίας) (Independent, 2020).

Επομένως μετά την ραγδαία αύξηση του ιού, η UEFA έλαβε την απόφαση της άμεσης διακοπής των αγώνων. Σύμφωνα με τις έρευνες των Clarkson και συν. (2020),

και των Drewes και συν. (2021), οι περιορισμοί που τέθηκαν από τις αρμόδιες αρχές με στόχο την μη εξάπλωση της πανδημίας επηρέασαν σημαντικά τόσο τους επαγγελματικούς όσο και τους ερασιτεχνικούς αθλητικούς συλλόγους, ενώ γενικότερα οι κανονισμοί και τα νομικά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν κατά την διάρκεια της υγειονομικής κρίσης για την διασφάλιση της δημόσιας υγείας είχαν σημαντικές επιπτώσεις σε όλα τα πεδία της αθλητικής δραστηριότητας:

παύση της επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αθλητικής δραστηριότητας,
οικονομική ζημιά στην αθλητική βιομηχανία με σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις τόσο στους εργοδότες όσο και στους εργαζόμενους,
διακοπή των αθλητικών γεγονότων,
μη ζωντανή μετάδοση των αγώνων και
απώλεια διαφημιστικών εσόδων.

Η Wazny (2021), αναφέρει ότι η πλειονότητα των ερευνών εστίασαν στις κοινωνικές και οικονομικές παραμέτρους του αθλητισμού μη λαμβάνοντας υπόψη τη νομική πλευρά του ζητήματος, σε σχέση με τα αποτελέσματα της πανδημίας. Η ερευνήτρια επικεντρώθηκε στα νομικά ζητήματα και τους τρόπους αντιμετώπισης της πανδημίας σε συνάρτηση με την διακοπή ή μη της αθλητικής δραστηριότητας στο πλαίσιο χάραξης μιας στρατηγικής στο πεδίο του αθλητισμού.

Στην έρευνά της ανέφερε αρκετά προβλήματα νομικής φύσης που συνδέονται με την έξαρση της πανδημίας εστιάζοντας στο πεδίο της υγείας και της ασφάλειας που προβλέπονται από την εργατική νομοθεσία. Αυτού του είδους τα ζητήματα αφορούν κυρίως τις μολύνσεις ή τους τραυματισμούς των αθλητών κατά την διάρκεια της προπονητικής περιόδου ή εξαιτίας του έντονου αγωνιστικού προγράμματος.

Ο Foster (2000), αναφέρει ότι η παραδοσιακή αυτονομία του αθλητισμού περιορίζεται πλέον από τους νόμους που θεσπίζει το κράτος, για την αποτροπή της πανδημίας. Συγκεκριμένα, αυτή η θέση αναφέρεται στην σύλληψη της αυτονομίας υπό επίβλεψη, όσον αφορά τον χώρο του αθλητισμού σε σχέση με την ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Ωστόσο, ανεξάρτητα με τους περιορισμούς που επιβάλλουν οι νόμοι του κάθε κράτους, τα διοικητικά σώματα των διεθνών αθλητικών ομοσπονδιών εισάγουν τους δικούς τους κανόνες για την περίοδο της πανδημίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η FIFA, η οποία εξέδωσε μία σειρά κατευθυντήριων γραμμών που προσδιορίζονται ως ρυθμιστικά ζητήματα του ποδοσφαίρου σε συνθήκες COVID-19 (FIFA, 2020).

Οι Parnell και συν. (2020) αναφέρονται σε μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την αποτροπή της διάδοσης νόσων κατά την διάρκεια μαζικών συγκεντρώσεων και μεγάλων αθλητικών γεγονότων και συγκεκριμένα εστιάζουν την προσοχή τους στα σχετικά έγγραφα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας που κάνει συγκεκριμένες προτάσεις για ζητήματα δημόσιας υγείας σε σχέση με τις μαζικές συναθροίσεις (WHO, 2020a).

Είναι χαρακτηριστικό ότι οι τελευταίες οδηγίες που εξέδωσε ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας αφορούσαν αυστηρά τις μαζικές συγκεντρώσεις ως απάντηση στην έξαρση της πανδημίας από τον Μάιο του 2020 (WHO, 2020b, 2020c). Συγκεκριμένα, οι αναλύσεις έπειτα από την επεξεργασία των δεδομένων, περιέχουν σαφείς οδηγίες προς τους διοικητικούς παράγοντες και φορείς του αθλητισμού για την αξιολόγηση των κινδύνων, καθώς και μία σειρά μέτρων για το κοινωνικό σύνολο και την δημόσια υγεία που εφαρμόζονται τόσο σε ατομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο με βάση πάντοτε τη συχνότητα μετάδοσης του ιού (μη αναφερόμενες περιπτώσεις, σποραδικές περιπτώσεις, μαζικές περιπτώσεις και υψηλός βαθμός μετάδοσης στην κοινότητα).

Ο WHO (2020b), αναφέρει ότι για τις μαζικές συγκεντρώσεις, η εφαρμογή αυστηρών κανόνων και μέτρων για την φυσική απόσταση των ατόμων καθιστούν αδύνατη την πραγματοποίηση μεγάλων συγκεντρώσεων μαζικού χαρακτήρα. Η παραπάνω αναφορά είναι ιδιαίτερα κρίσιμη όσον αφορά το πλαίσιο της πραγματοποίησης μεγάλων αθλητικών γεγονότων που συνδέονται με μεγάλη προσέλευση φιλάθλων σε αγωνιστικούς χώρους.

Για παράδειγμα, το EURO 2020 αναβλήθηκε για το 2021, καθώς οι διοργανωτές αντιμετώπισαν μία τεράστια πρόκληση: την μετακίνηση χιλίων θεατών που συνδέεται με την υψηλή συχνότητα μετάδοσης του ιού (Janetal., 2020). Ακόμη, ο φόβος μετάδοσης του ιού έχει σαν αποτέλεσμα τη μειωμένη ζήτηση εισιτηρίων και συνεπώς τη μεγάλη απώλεια εσόδων των Ομοσπονδιών και γενικότερα των αθλητικών οργανώσεων από το πρώιμο κιόλας στάδιο της πανδημίας (Reade&Singleton, 2020).

Οι Ebrahim και συν. (2020) προτείνουν μία σειρά στρατηγικών για την μείωση της συχνότητας του ιού εστιάζοντας στα εξής σημεία:

ακύρωση των αθλητικών και μη γεγονότων,

αυστηρή εφαρμογή των μέτρων για τις κοινωνικές αποστάσεις με στόχο την μείωση της συχνότητας της άμεσης και στενής επαφής μεταξύ των ατόμων της κοινότητας,

περιορισμοί στα ταξίδια και στις μετακινήσεις περιλαμβάνοντας την μείωση των αεροπορικών πτήσεων,

οδικούς περιορισμούς σε συνδυασμό με την κατάργηση των υπηρεσιών που προσφέρονταν υποχρεωτικά στους πελάτες,

εκούσια καραντίνα των μελών της ίδιας οικογένειας,

νομικές αλλαγές κατά την πραγματοποίηση τελετών με στόχο την μείωση του συγκεντρωμένου πλήθους και

συστηματική πληροφόρηση των πολιτών από τους εθνικούς και διεθνείς φορείς της υγείας με στόχο την έγκυρη πληροφόρηση και την αποφυγή παραπληροφόρησης, διάδοσης ψευδών ειδήσεων και πρόκλησης πανικού.

Χαρακτηριστικό είναι ότι η πλειονότητα των επαγγελματιών και ερασιτεχνικών ομοσπονδιών έκλεισαν τα στάδια κατά την διάρκεια της πανδημίας, προχωρώντας ένα βήμα παραπάνω με την αναβολή ή την ακύρωση αγώνων, την ίδια στιγμή ωστόσο, οι αγώνες συνεχίστηκαν κανονικά σε χώρες όπου ο αριθμός των μολύνσεων αρχικά κατέγραψε αργή αύξηση, έπειτα από απόφαση της διοίκησης αθλητικών φορέων ή της Ομοσπονδίας. Η Australian Football League εισήγαγε μία δέσμη οργανωτικών αλλαγών όπως:

- ✓ μείωση της αγωνιστικής περιόδου,
- ✓ μείωση της διάρκειας των αγώνων,
- ✓ αυστηρή και συστηματική εφαρμογή του υγειονομικού πρωτοκόλλου σε σχέση με τον αγωνιστικό χώρο,
- ✓ η μη είσοδος θεατών στους αθλητικούς χώρους και
- ✓ κατάργηση της παραδοσιακής χειραψίας μεταξύ των αρχηγών των ομάδων κατά την έναρξη του αγώνα (Bingaman, 2020).

Σύμφωνα με τους Grix και συν. (2020) αυτές οι δράσεις είχαν σαν αποτέλεσμα μία παροδική αύξηση του ενδιαφέροντος για το αυστραλιανό ποδόσφαιρο των οπαδών στις Ηνωμένες Πολιτείες, καθώς ακυρώθηκαν όλοι οι προγραμματισμένοι επαγγελματικοί αγώνες στη χώρα, ενώ παρόμοιο ενδιαφέρον παρατηρήθηκε για τους επαγγελματικούς αγώνες της Ανατολικής Ασίας που ξεκίνησαν τη τελευταία περίοδο της άνοιξης, ενώ πολλές χώρες διατήρησαν το αυστηρό lockdown (Tan&Lee, 2020; Naurightetal., 2020).

Αυτή η εμπειρία είχε σαν αποτέλεσμα την ανάπτυξη πολιτικών αναφορικά με την ασφαλή επιστροφή των φιλάθλων στους κορυφαίους αθλητικούς αγώνες σε πολλές άλλες χώρες. Με στόχο την διατήρηση του ενδιαφέροντος των φιλάθλων για τους αθλητικούς τηλεοπτικούς δείκτες, ορισμένα κανάλια μεγάλης εμβέλειας όπως στην Γερμανία για παράδειγμα, προχώρησαν στην μετάδοση ιστορικών αγώνων από διεθνή και εγχώρια τουρνουά ή ακόμα στην μετάδοση όλων των αγώνων της Bundesliga, ενώ μία ακόμη εναλλακτική για τους αγώνες ποδοσφαίρου σε ζωντανή μετάδοση ήταν τα τουρνουά esports (για παράδειγμα, βιντεοπαιχνίδια της FIFA 20 με ζωντανή κάλυψη στο YouTube και στις επίσημες ιστοσελίδες των ποδοσφαιρικών συλλόγων (Schallhorn&Kunert,2020).

Ωστόσο, σχετικές έρευνες πάνω στο αγγλικό ποδόσφαιρο (Bondetal.,2020;Reade&Singleton,2020), έδειξαν ότι οι αγώνες χωρίς θεατές έχουν σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις στους συλλόγους, εστιάζοντας κυρίως στους αθλητές που αγωνίζονται σε χαμηλότερες κατηγορίες, εξαιτίας της οικονομικής τους εξάρτησης, καθώς το εισόδημά τους προέρχεται κυρίως από τους αγώνες που πραγματοποιούνται σε τακτική βάση.

Επομένως, τα άδεια γήπεδα είναι ένα σοβαρό ζήτημα για τους μη κορυφαίους αθλητές σε αντίθεση με τους συλλόγους της Premier League που προσπάθησαν να βρουν λύσεις για να συνεχίσουν το παιχνίδι ακόμα και χωρίς την παρουσία οπαδών. Το σίγουρο είναι ότι το εισόδημα των αθλητών από τους αγώνες που πραγματοποιούνται σε τακτική βάση και το οποίο χάνεται όσο καιρό διαρκεί η πανδημία (Bondetal.,2020), οι χορηγίες (Gorecka,2020) και τα κέρδη από τη τηλεοπτική μετάδοση των αγώνων, καθώς και τα διαφημιστικά έσοδα (UEFA,2020), είναι οι κύριες παράμετροι με βάση τις οποίες λαμβάνονται κρίσιμες αποφάσεις για τους αγώνες πίσω από κλειστές πόρτες όχι μόνο στην Αγγλία αλλά και στο σύνολο των ευρωπαϊκών και μη χωρών.

Ωστόσο, δεν αποτελεί μόνο μία δύσκολη εξίσωση η προετοιμασία μεγάλων αθλητικών γεγονότων, αλλά και η ομαλή επιστροφή στις προπονητικές δραστηριότητες που πλέον μεταβάλλεται σε μία αργή και πολύπλοκη διαδικασία (DuarteMunoz&Meyer,2020). Για παράδειγμα, μεγάλοι ποδοσφαιρικοί σύλλογοι της Γερμανίας όπως η Μπάγερν Μονάχου σχεδίασαν ένα προπονητικό πρόγραμμα το οποίο θα πραγματοποιείται με μικρές ομάδες αθλητών χωρίς την παρουσία θεατών (Goal.com,2020), ωστόσο, μικρότερες και ερασιτεχνικές ομάδες έπρεπε να περιμένουν περισσότερο για την επανεκκίνηση των ημερήσιων προπονητικών

συνεδριών (Goal.com,2020), γεγονός που συνδέθηκε με την διαφορετική νομοθεσία των ομοσπονδιακών κρατιδίων για την επανεκκίνηση των αθλητικών δραστηριοτήτων μεταξύ Ιουνίου και Σεπτεμβρίου του 2020 (Foster,2000).

Σύμφωνα με τους Huth και Billion(2021), οι υπαίθριες αθλητικές δραστηριότητες προσαρμόζονται σε γενικές γραμμές καλύτερα με τα μέτρα ασφαλείας σε αντίθεση με τα αθλήματα που πραγματοποιούνται σε εσωτερικό χώρο και για τα οποία οι περιορισμοί δημιουργούν σοβαρά προβλήματα στη λειτουργία τους (με εξαίρεση τους κορυφαίους αθλητές).

Αυτό το δεδομένο σύμφωνα με τους παραπάνω ερευνητές ευνοεί την ανάπτυξη αθλημάτων που πραγματοποιούνται σε εξωτερικό χώρο και υπάρχει ελάχιστη επαφή όπως το γκολφ, ενθαρρύνοντας τα άτομα να αποκτήσουν μεγαλύτερη ενεργητικότητα και να συμμετέχουν σε αθλητικές δραστηριότητες, ακόμα και κατά την διάρκεια της πανδημίας. Η άμεση πιστοποίηση των εσωτερικών αθλητικών χώρων για την αυστηρή τήρηση των μέτρων ασφαλείας, τηρώντας τις απαιτούμενες προδιαγραφές, πιθανόν θα ήταν μία λύση για την γρήγορη επανεκκίνηση των εσωτερικών αθλημάτων σε συνθήκες πανδημίας (Blockenetal.,2020).

Ένα άλλο χαρακτηριστικό όπως προσδιορίστηκε στις σχετικές έρευνες (Sowier-Kasprzyk&Widawska-Stanisiz,2020), ήταν ότι τα μέτρα για την κοινωνική απόσταση κατά την διάρκεια του lockdownποδήγησαν στην επιλογή εναλλακτικών κυρίως από τους αθλητές ερασιτεχνικού επιπέδου σχετικά με τις προπονητικές συνεδρίες, καθώς στράφηκαν στις onlineμεθόδους όπως είναι στη προκειμένη περίπτωση οι βιντεοσκοπημένες προπονητικές συνεδρίες οι οποίες έχουν ήδη πολλά κοινά χαρακτηριστικά με τις αντίστοιχες παραδοσιακές προπονήσεις ακόμα και για τους κορυφαίους αθλητές (Westmattelmannel.,2020).

Σε γενικές γραμμές, η επιστροφή στον αθλητισμό αποτελεί αντικείμενο συνεχούς διαλόγου, ενώ με βάση την εξέλιξη της πανδημίας και την πρόσβαση ολόενα και μεγαλύτερου πληθυσμού στα εμβόλια, καλλιεργείται η προσδοκία για την σταδιακή επανεκκίνηση του συνόλου των αθλητικών δραστηριοτήτων, την ομαλή διεξαγωγή των αγώνων και την ασφαλή επιστροφή των θεατών στα γήπεδα (WorldRugby,2020, UEFA,2020).

Σύμφωνα με την Wazny (2021), στο πλαίσιο οδηγιών που εξέδωσε η Διεθνής Ομοσπονδία Χόκεϊ(IHFFIH,2020), για την ασφαλή επιστροφή στο άθλημα υπό το πρίσμα της πανδημίας από τον COVID-19, αναφέρονται πέντε βήματα για την επανεκκίνηση της αθλητικής δραστηριότητας σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Καταρχάς, οι αποφάσεις που θα ληφθούν για το επόμενο στάδιο θα έπρεπε να σχετίζονται με τους περιφερειακούς/τοπικούς κανονισμούς για τις δημόσιες συγκεντρώσεις, την διατήρηση της κοινωνικής απόστασης και τους περιορισμούς στα ταξίδια, καθώς και με τις συστάσεις της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής.

Το πρώτο στάδιο θα είναι η επιστροφή στις προπονήσεις με βάση τους κοινωνικούς κανόνες και αντίστοιχα τους κανόνες για τις κοινωνικές συναθροίσεις, ενώ το δεύτερο στάδιο αναφέρεται στους περιφερειακούς αγώνες που προσδιορίζουν ένα συγκεκριμένο αριθμό ατόμων που μπορούν να τους παρακολουθήσουν, καθώς και στους εγχώριους ταξιδιωτικούς περιορισμούς. Το τρίτο στάδιο αναφέρεται στην πραγματοποίηση αγώνων εκτός συνόρων με την ταυτόχρονη κατάργηση των αυστηρών ταξιδιωτικών περιορισμών και την χαλάρωση των κανόνων για την καραντίνα που επιβλήθηκε μεταξύ των χωρών (τέταρτο στάδιο). Στο τελευταίο στάδιο, εδραιώνονται οι διηπειρωτικοί αγώνες ταυτόχρονα με την άρση των ταξιδιωτικών περιορισμών παγκοσμίως. Τέλος, γίνεται μία νέα αρχή για την επανεκκίνηση της ομαλής ροής της αθλητικής δραστηριότητας με βάση ένα πλαίσιο μαζικού εμβολιασμού (IHFFIH,2020).

Αναφορικά με τις συστάσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, ορισμένες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις (όπως για παράδειγμα η κυβέρνηση της Πολωνίας), ανέπτυξαν στρατηγικές για την αποτροπή της μετάδοσης του COVID-19, περιλαμβάνοντας μεταξύ άλλων μία δέσμη μέτρων κοινωνικού χαρακτήρα, καθώς και για την δημόσια υγεία. Το πρώτο βήμα έγινε αμέσως μετά τον χαρακτηρισμό του COVID-19 από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (WHO), ως πανδημία (WHO,2020d).

Με βάση το γενικό πλαίσιο της στρατηγικής κατά της πανδημίας, επιβλήθηκαν προσωρινοί περιορισμοί (για παράδειγμα στην μετακίνηση και στα ταξίδια, στη λειτουργία των οργανισμών και των χώρων εργασίας, στην διοργάνωση αθλητικών και άλλου είδους γεγονότων, καθώς και στα ευρύτερα πεδία της κοινωνικής και οικονομικής δραστηριότητας). Επιπλέον, απαγορεύτηκε κάθε είδους αθλητική δραστηριότητα και διακόπηκε με απόφαση του κράτους η λειτουργία των γυμναστηρίων, των αθλητικών κέντρων και άλλων επιχειρήσεων και οργανισμών αθλητικού χαρακτήρα (MinisterofHealth,2020ab).

Είναι χαρακτηριστικό ότι από τον Μάρτιο του 2020, η πολωνική κυβέρνηση εξέδωσε 13 κανονισμούς, ενώ πολλοί από αυτούς τροποποιήθηκαν πολλές φορές. Πολλοί από τους τροποποιημένους κανόνες αφορούσαν το σύνολο των αθλητικών

δραστηριοτήτων, ωστόσο, ένας νέος κανονισμός εξαίρεσε από την γενική απαγόρευση εκείνους τους αθλητές που προετοιμάζονταν για τους επερχόμενους Ολυμπιακούς και Παραολυμπιακούς Αγώνες, καθώς και τους κορυφαίους αθλητικούς συλλόγους που θα συμμετείχαν σε υπαίθριους διεθνείς αγώνες.

Η τελευταία κατηγορία σε πρακτικό επίπεδο αφορούσε μόνο το επαγγελματικό ποδόσφαιρο, ωστόσο, οι αγώνες θα έπρεπε να διεξάγονται χωρίς την συμμετοχή των θεατών και το προσωπικό να μειωθεί στο ελάχιστο, εξυπηρετώντας μόνο τους χώρους όπου αναπτύσσονταν οι κύριες αθλητικές δραστηριότητες. Επιπλέον, η κυβέρνηση αποφάσισε την επανεκκίνηση και άλλων αθλητικών δραστηριοτήτων με το άνοιγμα σταδίων και γηπέδων για τα αθλήματα του γκολφ, του τένις, της ποδηλασίας, του κανόε-καγιάκ, του πατινάζ και του go-cart υπό την προϋπόθεση της αυστηρής τήρησης των υγειονομικών πρωτοκόλλων (για παράδειγμα, επαλήθευση του αριθμού των παικτών, συχνά διαλείμματα μεταξύ των αγώνων, καθώς και υποχρέωση των αθλητών να καλύπτουν το στόμα και τη μύτη τους).

Είναι χαρακτηριστικό ότι σε περίπτωση μη συμβουλευτικής καθοδήγησης και ανάπτυξης διαλόγου με τα ενδιαφερόμενα μέρη, θα τροποποιούνταν άμεσα οι κανονισμοί. Για παράδειγμα, στα μέσα Μαΐου του 2020, βγήκε ένα νέο διάταγμα το οποίο διεύρυνε την λίστα ανοίγματος αθλητικών χώρων, δίνοντας την δυνατότητα στους αθλητές που προπονούνταν σε εσωτερικό χώρο να γυρίσουν ξανά στις προπονήσεις (CouncilofMinisters,2020b). Μία άλλη σημαντική αλλαγή έλαβε χώρα στα τέλη Μαΐου του 2020 (CouncilofMinisters,2020d), όταν η κυβέρνηση αποφάσισε την άρση της απαγόρευσης των επιχειρήσεων που παρείχαν υπηρεσίες γύρω από την βελτίωση της φυσικής κατάστασης των ατόμων.

Το συγκεκριμένο μέτρο αφορούσε κυρίως τα γυμναστήρια, καθώς και τα κέντρα ευζωίας και καλής φυσικής κατάστασης, ενώ άνοιξαν οι πισίνες και τα υδάτινα πάρκα, όπως και τα γήπεδα ποδοσφαίρου και στίβου για τους θεατές με ποσοστό χωρητικότητας 25% και από τα μέσα Ιουνίου το ποσοστό να φτάνει έως και 50% (CouncilofMinisters,2020f).

Ωστόσο, μετά την επανάληψη των προεδρικών εκλογών που έλαβαν χώρα τον Ιούνιο και τον Ιούλιο, επιβλήθηκαν νέοι περιορισμοί στους φιλάθλους που προέρχονταν από τις κόκκινες ζώνες (ζώνες με αυξημένο αριθμό κρουσμάτων), που αποτυπώθηκαν στο κλείσιμο γυμναστηρίων, αθλητικών κέντρων και σταδίων, ενώ

στις κίτρινες ζώνες οι περιορισμοί δεν άγγιζαν την αθλητική βιομηχανία με εξαίρεση τον μειωμένο αριθμό των οπαδών στα γήπεδα (25% χωρητικότητα).

Ο συγκεκριμένος κανονισμός επίσης συνέβαλε στην αποφυγή της καραντίνας των ατόμων που περνούσαν τα σύνορα, δίνοντάς τους την δυνατότητα να παρακολουθήσουν τους αγώνες διεθνούς επιπέδου που διεξάγονταν στην Πολωνία. Τέλος, έγιναν ορισμένες αλλαγές στο σχολικό σύστημα σε σχέση με τα μαθήματα της φυσικής εκπαίδευσης τα οποία οργανώνονταν διαδικτυακά (MinisterofNationalEducation,2020).

Στις 9 Οκτωβρίου του 2020, εκδόθηκαν νέα νομοθετικά διατάγματα κατά την διάρκεια του δεύτερου κύματος της πανδημίας (CouncilofMinisters, 2020g), όπου αποκαταστάθηκαν οι σοβαροί περιορισμοί που είχαν επιβληθεί στους ερασιτέχνες αθλητές, δίνοντάς τους την ευκαιρία να συμμετέχουν στις προπονητικές συνεδρίες, καθώς και σε αγώνες που διοργανώνονταν από Διεθνείς Ομοσπονδίες.

Τα γυμναστήρια, οι πισίνες και τα αθλητικά κέντρα έκλεισαν ξανά, ωστόσο, οι κανονισμοί δεν ίσχυαν για τους κορυφαίους αθλητές όπου μπορούσαν να έχουν πρόσβαση σε αυτού του είδους τις αθλητικές εγκαταστάσεις σε συνδυασμό με την παροχή των προβλεπόμενων υπηρεσιών. Συνεπώς, οι μάζες αποκλείστηκαν από αυτού του είδους τις αθλητικές δραστηριότητες, εστιάζοντας την προσοχή κυρίως στους επαγγελματίες αθλητές, στους αθλητές που είχαν υποτροφία, στα μέλη της Εθνικής Ολυμπιακής και Παραολυμπιακής Ομάδας, στους ακαδημαϊκούς αθλητές, καθώς και σε εκείνους που ήταν οργανωμένοι στις εθνικές αθλητικές ομοσπονδίες, ανεξαρτήτως επιπέδου (CouncilofMinisters, 2020b).

Ωστόσο, ορισμένοι τύποι αθλητικών εγκαταστάσεων (πισίνες, γήπεδα τένις, ανάπτυξη αθλητικών δραστηριοτήτων σε εξωτερικό χώρο), ήταν ακόμα ανοιχτοί για τους ερασιτέχνες αθλητές, ενώ στο τρίτο κύμα της πανδημίας, επιβλήθηκε σκληρό lockdownγια τους αθλητές ερασιτεχνικού επιπέδου και για εκείνους που δεν ανήκαν σε αθλητικές ομοσπονδίες.

Οι παραπάνω κανονισμοί ήταν ενεργοί μέχρι τις 9 Απριλίου του 2021. Επίσης, στις αθλητικές οργανώσεις δόθηκε οικονομική ενίσχυση από το κράτος, ενώ τόσο οι αθλητικές ομοσπονδίες όσο και οι ολυμπιακές και παραολυμπιακές επιτροπές ήταν μεταξύ των αθλητικών φορέων που πέτυχαν τη συγχρηματοδότηση τόσο από το δημόσιο ταμείο για την συνέχιση των προπονητικών συνεδριών όσο και από ειδικά ταμεία για την ανάπτυξη στρατηγικών αντιντόπινγκ και προώθησης των αθλητικών δραστηριοτήτων (Lawof 16 April 2020).

Από την άλλη πλευρά, σε περίπτωση ακύρωσης των αγώνων οι διοργανωτές όφειλαν να επιστρέψουν στους άμεσα ενδιαφερόμενους τα ποσά που είχαν λάβει για την διεξαγωγή των αγώνων, ενώ στο πλαίσιο της διευκόλυνσης της λειτουργίας των αγώνων, δόθηκε η δυνατότητα στους αθλητικούς συλλόγους και στις Ομοσπονδίες να οργανώσουν διαδικτυακά τις συναντήσεις των μελών τους ή των εκπροσώπων τους. Τέλος, είναι χαρακτηριστικό ότι η οικονομική υποστήριξη των αθλητικών συλλόγων που χτυπήθηκαν από την πανδημία, διαφοροποιήθηκε μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ (για παράδειγμα, οι γερμανικοί ποδοσφαιρικοί σύλλογοι που συμμετείχαν στο UEFA Champions League κατένειμαν ένα ποσό 20 EURO στις εναπομείνασες ομάδες της Bundesliga)(Dreweetal.,2021), ενώ η ισπανική κυβέρνηση εξανάγκασε τις κορυφαίες ποδοσφαιρικές ομάδες της Laliga και την εθνική ποδοσφαιρική ένωση να διανείμουν μέρος των εμπορικών εσόδων στις μικρότερες αθλητικές ομάδες.

Συμπερασματικά, είναι γεγονός ότι οι περιορισμοί που επιβλήθηκαν στο πεδίο του αθλητισμού θα διαρκέσουν για πολύ καιρό ακόμα, κυρίως για τα μαζικού χαρακτήρα αθλήματα, επομένως, οι έξυπνες στρατηγικές για την ασφαλή επιστροφή στους αγώνες σε συνθήκες COVID-19, σε συνδυασμό με τις αυστηρά καθορισμένες διατάξεις του νόμου αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την επιστροφή στην ομαλότητα.

III. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Μέσα συλλογής δεδομένων

Η μεθοδολογία της έρευνας για την συγγραφή της παρούσας εργασίας βασίστηκε:

Στη βιβλιογραφική αναφορά, με βάση την οποία συλλέχθηκαν στοιχεία από βιβλιογραφικές πηγές, ιστοσελίδες και επιστημονικά άρθρα που αφορούσαν κατά κύριο λόγο στο θέμα της δημιουργίας ενός επιχειρηματικού σχεδίου της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, του Υγειονομικού τμήματος που θα αποβλέπει στην αποτροπή της εξάπλωσης της πανδημίας του Covid 19 στους αθλητικούς χώρους.

Το επιχειρηματικό σχέδιο με 3 άξονες θα πρέπει να περιλαμβάνει: α) τις αθλητικές δραστηριότητες τόσο των αθλούμενων όσο και των αθλητών καθώς και των θεατών των αθλητικών γεγονότων, β) να υπάρχει ένα συγκεκριμένο σχέδιο δράσης του Υγειονομικού τμήματος της Γ.Γ.Α. που θα αφορά το παρόν αλλά και τα επόμενα χρόνια. Πρωτοβουλίες της χώρας μας αλλά και των αντίστοιχων τμημάτων διεθνώς που μπορεί η χώρα μας να μοιράζεται. Τα μέτρα στήριξης που αφορούν τις αρνητικές συνέπειες του Covid 19 στον αθλητισμό αλλά και μέτρα ενδυνάμωσης του αθλητικού τομέα, γ) τις δραστηριότητες, τους στόχους και τις προκλήσεις του Υγειονομικού τμήματος της Γ.Γ.Α., ώστε να εξασφαλιστεί η συνέχεια της λειτουργίας των αθλητικών δραστηριοτήτων και η χαλάρωση των εφαρμοζόμενων μέτρων κατά του Covid 19.

IV. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

4. Δημιουργία Επιχειρηματικού Σχεδίου

Έργο της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού (Γ.Γ.Α.) είναι ο στρατηγικός σχεδιασμός και η εφαρμογή της αθλητικής πολιτικής της χώρας, στο πλαίσιο της συνταγματικής υποχρέωσης του κράτους για την προστασία, ανώτατη εποπτεία και οικονομική στήριξη του αθλητισμού. Μία από τις αποστολές της Γ.Γ.Α. είναι η πρόληψη και διασφάλιση της υγείας του αθλητή και αθλούμενου. Η Γ.Γ.Α. πρέπει να παρέχει συνεχώς οδηγίες και πληροφορίες για την διασφάλιση της υγείας των αθλητών, των εργαζομένων στους αθλητικούς χώρους, των αθλούμενων πολιτών καθώς και των θεατών των αθλητικών γεγονότων (<https://gga.gov.gr>)

Σύμφωνα με τα παραπάνω για την δημιουργία ενός επιχειρηματικού σχεδίου πρέπει να υπάρξουν προληπτικά μέτρα τα οποία θα τεθούν σε ισχύ (σύσταση ή υποχρέωση) και θα αποβλέπουν στην αποτροπή της εξάπλωσης του Covid 19 κατά την διάρκεια των αθλητικών και φυσικών δραστηριοτήτων και θα αφορούν τις αθλητικές δραστηριότητες αθλούμενων, επαγγελματιών αθλητών και θεατών. Επίσης θα πρέπει να υπάρξει οργάνωση και στελέχωση του Υγειονομικού τμήματος καθώς και ένα σχέδιο δράσης αντιμετώπισης του Covid 19 από την χώρα μας και συνεργασία με τα αντίστοιχα υγειονομικά τμήματα αθλητισμού άλλων χωρών. Η στελέχωση του τμήματος θα πρέπει να πραγματοποιηθεί με επιστημονικό δυναμικό το οποίο θα αντιμετωπίζει τις συνεχείς προκλήσεις, να υπάρχει συνεννόηση με την Επιτροπή Λοιμοξιολόγων και να θέτει ως κύριο μέλημα τη συνέχιση της λειτουργίας των αθλητικών δραστηριοτήτων.

Αθλητικές δραστηριότητες

Όσον αφορά του αθλούμενους πολίτες η Γ.Γ.Α. θα πρέπει να έχει τις εξής προτεραιότητες:

- α) Θέσπιση ορίου του μέγιστου αριθμού ατόμων που συμμετέχουν σε ομαδικές προπονήσεις,
- β) Εκπλήρωση των συνθηκών (ανάρρωση, εμβολιασμός, εξετάσεις) για τους προπονητές,
- γ) Εκπλήρωση των συνθηκών (ανάρρωση, εμβολιασμός, εξετάσεις) για τους αθλητές που συμμετέχουν στις προπονήσεις,
- δ) Φυσική απόσταση κατά την διάρκεια των προπονητικών δραστηριοτήτων,
- ε) Περιορισμοί της εναλλαγής στα αποδυτήρια

Όσον αφορά τους επαγγελματίες αθλητές οι προτεραιότητες θα πρέπει να είναι οι εξής:

- α) Θέσπιση ορίων του μέγιστου αριθμού των αθλητών των ομάδων,
- β) Εκπλήρωση της κατάστασης (ανάρρωση, εμβολιασμός, εξετάσεις) για τους αθλητές,
- γ) Χρήση μάσκας προσώπου,
- δ) Φυσική απόσταση κατά την διάρκεια της προπόνησης,
- ε) Περιορισμοί της συχνής εναλλαγής στα αποδυτήρια,
- στ) Επιπρόσθετη εξέταση των αθλητών/τριών σε περίπτωση μόλυνσης από Covid 19 ενός μέλους της ομάδας (κάθε 3 ημέρες),
- ζ) Μέγιστη χωρητικότητα στο πλαίσιο των αθλητικών εγκαταστάσεων κατά την διάρκεια της προπόνησης,
- η) Αυστηρή τήρηση υγειονομικών πρωτοκόλλων

Όσον αφορά τους θεατές οι προτεραιότητες θα πρέπει να είναι οι εξής:

- α) Περιορισμός του μέγιστου αριθμού θεατών σε εσωτερικό χώρο
- β) Θέσπιση ορίων του μέγιστου αριθμού των αθλητών των ομάδων
- γ) Εκπλήρωση της κατάστασης (ανάρρωση, εμβολιασμός, εξετάσεις) για τους θεατές
- δ) Χρήση μάσκας σε εσωτερικό χώρο
- ε) Χρήση μάσκας σε εξωτερικό χώρο
- στ) Φυσική απόσταση μεταξύ των θεατών σε εσωτερικό χώρο
- ζ) Φυσική απόσταση μεταξύ των θεατών σε εξωτερικό χώρο
- η) Περιορισμοί στην τροφοδοσία (φαγητό – ποτό)
- θ) Επιτρέπονται ενήλικες μόνο εάν έχουν εμβολιαστεί ή έχουν αναρρώσει
- ι) Ανήλικοι θεατές (13-17 ετών) μπορούν να εισέλθουν μόνο εάν έχει προηγηθεί rapidή μοριακό τεστ
- ια) Ανήλικοι θεατές μέχρι 12 ετών μπορούν να εισέλθουν μόνο εάν έχει προηγηθεί self τεστ
- ιβ) Θερμομέτρηση στις θύρες εισόδου

Σχέδιο δράσης της χώρας μας

Κάθε εβδομάδα ο Υπουργός Αθλητισμού να εκδίδει σαφείς οδηγίες για την αντιμετώπιση του Covid 19, συμπεριλαμβάνοντας μεταξύ άλλων ένα συγκεκριμένο αριθμό εξετάσεων με βάση τα τρέχοντα επιδημιολογικά δεδομένα:

- α) Την επιθυμητή χωρητικότητα των αθλητικών εγκαταστάσεων
- β) Τα πρωτόκολλα υγείας

Το σχέδιο δράσης όσον αφορά τα μελλοντικά μέτρα πρόληψης θα πρέπει να αφορά τα ακόλουθα:

α) Εφόσον ο αριθμός του ρυθμού των εμβολιασμών κρίνεται ικανός δεν θα υπάρχουν περισσότεροι περιορισμοί (είσοδος στους αθλητικούς χώρους με το πιστοποιητικό εμβολιασμού)

β) Σχέδιο το οποίο θα έχει προετοιμαστεί και θα περιλαμβάνει περιορισμούς ανάλογα με το ρυθμό εξάπλωσης της πανδημίας.

Ενώ ο σχεδιασμός επανεκκίνησης αθλητικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να αποβλέπει στα:

α) Παροχή τεχνικής υποστήριξης (πρωτόκολλα υγείας, διαχείριση των θετικών περιπτώσεων)

β) Δημοσίευση οδηγιών που αφορούν τα μέτρα πρόληψης σε σχέση με τον Covid 19

γ) Λειτουργία υπηρεσίας συμβουλευτικής καθοδήγησης για την αντιμετώπιση της πανδημίας

δ) Ανάπτυξη αθλητικού τομέα σε συνδυασμό με την ασφάλεια της υγείας και την αναχαίτιση της πανδημίας.

Η συνεργασία της χώρας μας με τα αντίστοιχα τμήματα υγειονομικού των γραμματειών αθλητισμού άλλων χωρών θα πρέπει να βασίζεται στις:

α) Λειτουργία μιας υπηρεσίας συμβουλευτικής καθοδήγησης και τεχνικής υποστήριξης για τον Covid 19 μέσω μιας ειδικής ηλεκτρονικής διεύθυνσης και τηλεφωνικής επικοινωνίας.

β) Σχεδιασμός σε συνεργασία με τον Εθνικό Οργανισμό Δημόσιας Υγείας ενός ειδικού πρωτοκόλλου για την διαχείριση των θετικών περιπτώσεων στον αθλητισμό με στόχο την συνέχιση της προπόνησης των αθλητών/τριών και την συμμετοχή τους στους αγώνες αντί της διατήρησης της απομόνωσης.

γ) Δημοσιεύσεις οδηγιών για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων του Covid 19 στον αθλητισμό.

Το σχέδιο δράσης πρέπει να περιλαμβάνει μέτρα για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών του Covid 19 στον αθλητισμό όπως:

α) Διαχείριση συνεπειών σε αθλητές με μακροπρόθεσμα συμπτώματα.

β) Διαχείριση συνεπειών σε αθλητές που σταμάτησαν τον αθλητισμό εξαιτίας της μακράς ανενεργής περιόδου.

γ) Διαχείριση συνεπειών συλλογών, αθλητών και προπονητών που αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα εξαιτίας της πανδημίας.

- δ) Εξοικείωση με τα διαδραστικά εργαλεία και τις διαδικτυακές συναντήσεις.
- ε) Ανάπτυξη συνηθειών υγιεινής και κανόνων πειθαρχίας.
- στ) Μάθηση και αντιμετώπιση των αθλητικών δραστηριοτήτων σε ένα γρήγορα μεταβαλλόμενο περιβάλλον καθώς και μέτρα ενδυνάμωσης του αθλητικού τομέα όπως:
- α) Οικονομική υποστήριξη των συλλόγων.
- β) Έμμεσα μέτρα (αναστολή πληρωμών, π.χ. καταβολή ενοικίων, αναστολή πληρωμών κοινωνικής ασφάλισης), νομική διευθέτηση για την κάλυψη των εξόδων μεταφοράς των αθλητών/τριών στο πλαίσιο συμμετοχής τους στους αγώνες και αναστολή των συμβάσεων εργασίας των αθλητικών συλλόγων.
- γ) Το Υπουργείο Παιδείας και Αθλητισμού να παρέχει τεχνική υποστήριξη στους συλλόγους, στις αθλητικές οργανώσεις, στα αθλητικά κέντρα, στους αθλητές, στους προπονητές και γενικότερα στα άτομα ώστε να ανταποκριθούν στις νέες απαιτήσεις για την ασφάλεια και την υγεία που σχετίζονται με τον COVID-19 και ιδιαίτερα στα πρωτόκολλα υγείας, στην διαχείριση των θετικών κρουσμάτων από τον COVID-19 και στις οδηγίες με βάση την νομοθεσία για την λήψη προστατευτικών μέτρων κατά της πανδημίας.
- δ) Δημιουργία με ευθύνη του Υπουργείου Αθλητισμού μίας πλατφόρμας βοήθειας για τον αθλητικό τομέα (ηλεκτρονική διεύθυνση όσον αφορά την διατύπωση ερωτημάτων και οδηγιών σε σχέση με την πανδημία), τηλεφωνικό κέντρο και ιστοσελίδα.
- Επίσης, το Υπουργείο Αθλητισμού μπορεί να αναλάβει τις εξής πρωτοβουλίες:
- Ανάπτυξη πλατφόρμας για ζητήματα που αφορούν τη δημόσια υγεία.
- Σαφείς οδηγίες και πρωτόκολλα σύμφωνα με το επίπεδο επικινδυνότητας των αθλημάτων.
- Διευκόλυνση πραγματοποίησης τεστ.
- Οικονομική συνδρομή των αθλητικών συλλόγων.
- Μέτρα ανακούφισης των εργαζομένων.
- Συλλογή στατιστικών περιπτώσεων COVID-19 στον αθλητικό τομέα (αθλητές, αθλήτριες, προπονητές).
- Ο αθλητικός τομέας να ωφεληθεί μακροπρόθεσμα από ένα ευρύτερο πλαίσιο επενδύσεων και μεταρρυθμίσεων μέσω της ψηφιακής τεχνολογίας, της μετατροπής των υποδομών, των δικτύων και λοιπών.

Κυβερνητικό σχέδιο για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των αθλητικών κέντρων και άλλων αθλητικών εγκαταστάσεων στην Ελλάδα.

Δραστηριότητες της υγειονομικής επιστημονική επιτροπής της Γ.Γ.Α.

Το υγειονομικό τμήμα θα πρέπει να έχει την κατάλληλη επιστημονική στελέχωση και να δραστηριοποιείται στα ακόλουθα:

- α) Επαφές με την Επιτροπή Λοιμωξιολόγων, ΕΟΔΥ, ΓΓΠΠ
- β) Οδηγίες
- γ) Helpdesk - Λειτουργία Αθλητισμός & COVID-19
- δ) Πρωτόκολλα
- ε) Ανάλυση επικινδυνότητας και τεστ
- στ) Διαχείριση κρούσματος
- ζ) Καταγραφή στοιχείων από τα Σωματεία, τις Ενώσεις, τις Ομοσπονδίες
- η) Εφαρμογή μέτρων (Αποτελεσματικοί έλεγχοι)
- θ) Προώθηση εμβολιασμού

Οι Προκλήσεις της Υγειονομικής Επιτροπής της Γ.Γ.Α., που έχει να αντιμετωπίσει είναι οι ακόλουθες:

- α) Κατάταξη του αθλητισμού από τους εμπειρογνώμονες ως δραστηριότητα υψηλού ρίσκου
- β) Μεταβαλλόμενα επιδημιολογικά δεδομένα
- γ) Μεταβολή των περιοριστικών μέτρων ανά βδομάδα
- δ) Πολυπλοκότητα των εφαρμοζόμενων μέτρων.

Ενώ οι στόχοι που πρέπει να τεθούν θα είναι:

- α) Άμεση ανταπόκριση στα αιτήματα/ερωτήματα
- β) Παροχή υποστήριξης σε ζητήματα σύνταξης και εφαρμογής υγειονομικών πρωτοκόλλων
- γ) Παροχή διευκρινίσεων σε περιοριστικά μέτρα που καθορίζονται με τις Υπουργικές αποφάσεις και αφορούν το πεδίο του αθλητισμού
- δ) Παροχή άμεσων οδηγιών για τη διαχείριση κρουσμάτων.
- ε) Έγκαιρη και με συνέπεια αποστολή δεδομένων των ελέγχων Covid-19 στον αθλητισμό, η οποία αποτελεί δέσμευση προς την Επιτροπή Εμπειρογνομένων του Υπουργείου Υγείας, το οποίο θα εξασφαλίσει την συνέχιση λειτουργίας των αθλητικών δραστηριοτήτων και την χαλάρωση των εφαρμοζόμενων μέτρων.

Το κόστος για την τήρηση των μέτρων προστασίας κατά της πανδημίας αφορά την προμήθεια των αναλωσίμων (π.χ. μάσκες προσώπου, γάντια και ρόμπες για το

προσωπικό καθαριότητας, αντισηπτικά, υγρό σαπούνι για τα χέρια, χειροπετσέτες και άλλα υλικά απολύμανσης) και εξαρτάται πάντα από τις προσφορές των εταιρειών που λαμβάνουν μέρος στις προκηρύξεις προμήθειας αυτών των υλικών καθώς και από τον αριθμό των αναλωσίμων που θα παραγγελθούν. Ένα ποσό της τάξης των 500.000 € είναι ικανό να καλύψει τις ανάγκες προμήθειας των αναλωσίμων για εύλογο χρονικό διάστημα, των αθλητικών εγκαταστάσεων και των αποδυτηρίων αυτών.

Επίσης η παροχή οδηγιών για τη τήρηση των μέτρων προστασίας σε εμφανή σημεία των αθλητικών εγκαταστάσεων με έντυπη μορφή και η δημιουργία με ευθύνη του Υπουργείου Αθλητισμού μίας πλατφόρμας βοήθειας για τον αθλητικό τομέα (ηλεκτρονική διεύθυνση όσον αφορά την διατύπωση ερωτημάτων και οδηγιών σε σχέση με την πανδημία), τηλεφωνικό κέντρο και ιστοσελίδα υπολογίζεται σε 1.000.000 €.

Το κόστος οικονομικής στήριξης των συλλόγων αφορά το Υπουργείο Αθλητισμού και το μέγεθος των κονδυλίων που μπορεί να διαθέσει στους συλλόγους σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών.

V. ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Είναι απαραίτητη η ανάπτυξη ενός στρατηγικού σχεδιασμού ο οποίος θα υποστηριχθεί από ένα ισχυρό κρατικό μηχανισμό και ο οποίος θα δίνει τη δυνατότητα στους αθλητές να συμμετέχουν ξανά ενεργά στα διάφορα αθλητικά προγράμματα με τακτικές προπονήσεις στο πλαίσιο ενός ελεγχόμενου περιβάλλοντος.

Οι Bond και συν. (2020), αναφέρουν ότι είναι απαραίτητη η προσαρμογή των αθλητικών συλλόγων και των αθλητών στα νέα δεδομένα, τηρώντας αυστηρά τα υγειονομικά πρωτόκολλα όπως προσδιορίζονται από τις υγειονομικές αρχές.

Πολιτικές όπως χρησιμοποίηση των τεστ SARS-Cov-2 Rapid Antigen Test και RT-PCR testing, από τους αθλητές, προτείνονται ως μέτρο 24 ώρες πριν τον αγώνα σε συνδυασμό με την οριοθέτηση ενός ασφαλούς χώρου για την διαμονή των αθλητών με στόχο την διατήρηση της κοινωνικής απόστασης και συνεπώς της μη μετάδοσης του ιού. Επίσης, θα ήταν αποτελεσματική η πραγματοποίηση rapid antigen test πριν την τελική προπόνηση και ακριβώς πριν τον αγώνα, ενώ στην περίπτωση ενός πιθανού θετικού δείγματος να γίνει η επιβεβαίωση μέσω PCR (Lei et al., 2020, Huang et al., 2020).

Η αυστηρή και συστηματική εφαρμογή του υγειονομικού πρωτοκόλλου σε σχέση με τον αγωνιστικό χώρο και η κατάργηση της παραδοσιακής χειραψίας μεταξύ των αρχηγών των ομάδων κατά την έναρξη του αγώνα (Bingaman, 2020).

Επίσης να υπάρξει καθορισμός ενός μέγιστου αριθμού των αθλητών των ομάδων, να γίνει εμβολιασμός των αθλητών καθώς και εξετάσεις (τεστ) όπως αναφέρθηκε και από τους ερευνητές πριν από την έναρξη των αγώνων, να χρησιμοποιείται η μάσκα προσώπου όπου αυτό είναι δυνατόν και οι φυσικές αποστάσεις των αθλητών κατά την διάρκεια των προπονήσεων, καθορισμός αριθμού και συχνής εναλλαγής των αθλητών στα αποδυτήρια.

Ο σχεδιασμός επανεκκίνησης αθλητικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να αποβλέπει στα: Παροχή τεχνικής υποστήριξης (πρωτόκολλα υγείας, διαχείριση των θετικών περιπτώσεων), Δημοσίευση οδηγιών που αφορούν τα μέτρα πρόληψης σε σχέση με τον Covid 19, Λειτουργία υπηρεσίας συμβουλευτικής καθοδήγησης για την αντιμετώπιση της πανδημίας, Επανεναρξη αθλητικών δραστηριοτήτων σε συνδυασμό με την ασφάλεια της υγείας και την αναχαίτιση της πανδημίας.

Οι αθλητικοί σύλλογοι που οργανώνουν τους αγώνες, πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι θεατές που θα βρεθούν σε αυτό το περιβάλλον θα νιώσουν ασφάλεια, εμπιστοσύνη και σιγουριά σε σχέση με τις συνθήκες που θα αντιμετωπίσουν. Φυσικά οι οδηγίες που θα δοθούν στους θεατές που θα παρακολουθήσουν τους αγώνες πρέπει να είναι αυστηρές αλλά να κατανοηθεί από τους θεατές ότι είναι απαραίτητες (Templeton et al., 2020).

Όπως παρατηρείται όλη η σχετική βιβλιογραφία συμφωνεί με τα μέτρα του επιχειρηματικού μας σχεδίου και της συστηματικής εφαρμογής όλων των υγειονομικών πρωτοκόλλων ώστε να υπάρχει η συνέχιση των αθλητικών δραστηριοτήτων.

Είναι αναγκαίο να υπάρξει συνεχής καθοδήγηση σε όλη την διάρκεια του αγώνα, περιλαμβάνοντας την χρονική περίοδο κατά την είσοδο και την έξοδο των θεατών από το γήπεδο, καθώς και κατά την παραμονή τους μέσα στο γήπεδο. Να υπάρξει αυστηρή τήρηση των μέτρων ασφαλείας που θα διασφαλίζει την φυσική απόσταση των ατόμων κατά την είσοδο, την έξοδο και την παραμονή τους στις αθλητικές εγκαταστάσεις, καθώς και την αποφυγή όσο το δυνατόν στενής επαφής με την προ-παραγγελία φαγητού και ροφημάτων.

Εφαρμογή περισσότερων υγειονομικών μέτρων αναφορικά με την υγιεινή των χεριών και την τήρηση της υγιεινής στις τουαλέτες, ενώ είναι απαραίτητη η συνδρομή ενός μεγαλύτερου αριθμού προσωπικού για την εξυπηρέτηση των θεατών και την σωστή κατανομή τους στις θέσεις του γηπέδου.

Θα πρέπει επίσης να διασφαλιστεί η αυστηρή τήρηση των μέτρων από πλευράς των θεατών, τηρώντας τη φυσική απόσταση πριν και κατά την διάρκεια της παραμονής τους στον αθλητικό χώρο. Επίσης, θα πρέπει να προσδιοριστούν από τους διοργανωτές οι κατάλληλοι χώροι για την συγκέντρωση των θεατών πριν την έναρξη του αγώνα, διασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο την αυστηρή τήρηση των μέτρων.

Προτείνεται επίσης να επιτρέπονται η είσοδος θεατών (στα στάδια) ενήλικων μόνο εάν έχουν εμβολιαστεί ή έχουν αναρρώσει. Ανήλικοι θεατές (13-17 ετών) να μπορούν να εισέλθουν μόνο εάν έχουν πραγματοποιήσει rapid ή μοριακό τεστ (αρνητικό) 48-72 ώρες πριν την έναρξη των αγώνων ενώ ανήλικοι θεατές ως 12 ετών μπορούν να εισέλθουν μόνο εάν έχουν πραγματοποιήσει self τεστ 48 ώρες πριν την έναρξη των αγώνων. Ακόμη να γίνεται θερμομέτρηση στις θύρες εισόδου των θυρών των σταδίων.

Ένα υγειονομικός σχεδιασμός για την επανεκκίνηση των αγώνων καθώς και για την ασφαλή επιστροφή των θεατών στα στάδια θα πρέπει να βασίζεται σε τρεις κύριους άξονες: α) στα υγειονομικά μέτρα που ήδη έχουν αναφερθεί και αποβλέπουν στην αποτροπή της εξάπλωσης του Covid 19 κατά την διάρκεια των αθλητικών - φυσικών δραστηριοτήτων και αφορούν τις αθλητικές δραστηριότητες αθλούμενων, επαγγελματιών αθλητών και θεατών, καθώς και στην αυστηρή τήρηση αυτών των μέτρων, β) στην οργάνωση και στελέχωση του Υγειονομικού τμήματος της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού έχοντας καταρτίσει ένα σχέδιο δράσης αντιμετώπισης του Covid 19, καθώς και συνεργασία με τα αντίστοιχα υγειονομικά τμήματα αθλητισμού άλλων χωρών, και γ) στο επιστημονικό δυναμικό το οποίο θα έχει ως στόχο να αντιμετωπίζει τις συνεχείς προκλήσεις της πανδημίας, να υπάρχει συνεχή συνεννόηση με την Επιτροπή Λοιμοξιολόγων και να θέτει ως κύριο μέλημα τη συνέχιση της λειτουργίας των αθλητικών δραστηριοτήτων καθώς και την παρακολούθηση των μεταβαλλόμενων επιδημιολογικά δεδομένων για την χαλάρωση ή όχι των εφαρμοζόμενων μέτρων.

Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Με βάση τα παραπάνω, απαιτείται συνεχώς, επιπρόσθετη έρευνα και ανάπτυξη μίας πολιτικής ποικίλων δράσεων τόσο σε τοπικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο όσον αφορά την διοίκηση και δομή του αθλητικού συστήματος με απώτερο στόχο την αποτελεσματική διαχείριση από πλευράς των θεσμικών φορέων της τωρινής και μελλοντικής κρίσης.

Θα πρέπει να υπάρχει συνεχής προσοχή από πλευράς των αρμόδιων φορέων, οργανώσεων και ιδιωτών, αναφορικά με τον υπεύθυνα αυστηρό έλεγχο και τα μέτρα πρόληψης κατά της μετάδοσης του ιού σε συνδυασμό με την ενίσχυση των συστημάτων παρακολούθησης και την κινητοποίηση όλων των διαθέσιμων φορέων καθ' όλη την διάρκεια της πανδημίας.

Επίσης κρίνεται απαραίτητο να υπάρξει διάλογος και ανάπτυξη αποτελεσματικών στρατηγικών για την καλύτερη αντιμετώπιση της κρίσης και ταυτόχρονα την επανεκκίνηση της αθλητικής δραστηριότητας. Είναι απαραίτητη η συμμετοχή του συνόλου των ενδιαφερομένων μερών (επιστήμονες, ειδικοί, εκπρόσωποι αθλητικών συλλόγων και ομάδων, αθλητικές ομοσπονδίες, αθλητές, φίλαθλοι), οι οποίοι καλούνται να βρουν λύσεις για την υπέρβαση της κρίσης.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Barani, L. (2007). The Regulation of Sport in the European Union: Courts and Markets. In *The Regulation of Sport in the European Union*, B. Bogusz, A. Cygan, and E. Szyszczak. ed., 107-131. UK: Edward Elgar Publishing Ltd.
- Begovic, M. (2020). Effects of COVID-19 on society and sport a national response. *Managing Sport and Issue*, 1-8.
- Bingaman, J., (2020). Australian Football in America During COVID-19, *International Journal of Sport Communication*, 13, 533-540.
- Bisciotti, GN., Eirale, C., Corsim, a., et al. (2020). Return to football training and competition after lockdown caused by the COVID-19 pandemic: medical recommendations. *Biol Sport*. 37(3):313-319.
- Blocken, B., van Druenen, T., van Hooff, T., Verstappen, P.A., Marchal, T., Marr, L.C. (2020). Can indoor spoils centers be allowed to re-open during the COVID-19 pandemic based on a certificate of equivalence?, *Building and Environment*, 180 (2020) 107022.
- Bond, AJ., Cockayne, D., Ludvigsen, JA., et al. (2020). COVID-19: the return of football fans. *Manag. Sport Leis.* 2:1-1.
- Campbell, J.P., & Turner, J.E. (2018). Debunking the myth of exercise-induced immune suppression: Redefining the impact of exercise on immunological health across the lifespan. *Frontiers in Immunology*, 9(APR), 1-24.
- Cashmore, E., and J. Cleland. (2014). *Football's Dark Side: Corruption, Homophobia, Violence and Racism in the Beautiful Game*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Clarkson, B.G., Culvin, A., Pope, S., Parry, K.D. (2020). Covid-19: Reflections on threat and uncertainty for the future of elite women's football in England, *Managing Sport and Leisure*, DOI: 10.1080/23750472.2020.1766377.
- Council of Ministers regulation of 2 May 2020 concerning establishing of certain restrictions, orders and bans in connection with the outbreak of the epidemic (Journal of Laws of 2020, item 792). (2020b).
- Council of Ministers regulation of 29 May 2020 concerning establishing of certain restrictions, orders and bans in connection with the outbreak of the epidemic (Journal of Laws of 2020, item 964). (2020d).
- Council of Ministers regulation of 7 August 2020 concerning establishing of certain restrictions, orders and bans in connection with the outbreak of the epidemic

- (Journal of Laws of 2020, item 1356). (2020f).
- Council of Ministers regulation of 9 October 2020 concerning establishing of certain restrictions, orders and bans in connection with the outbreak of the epidemic (Journal of Laws of 2020, item 1758). (2020g).
- Dergaa, I., Varma, A., Mohammed, AR. (2020). COVID-19: Return to Sporting Activities. *Int. J. Sport Exerc. Health Res.* 4(2):43-43.
- Dergaa, I., Varma, A., Tabben, M., Malik, A., Sheik, S., Vedasalam, S., Abbassi, A., Almulla, J., Chaabane, M., Chamari, K. (2021). Organising football matches with spectators during the COVID-19 pandemic: What can we learn from the Amir Cup Football Final of Qatar 2020? A call for action. *Biology of Sport*, Vol. 38, No 4, p.677-681.
- Drewes, M., Daumann, F., Follert, F. (2021). Exploring the sports economic impact of COVID-19 on professional soccer, *Soccer & Society*, 22:1-2, 125-137.
- Duarte Munoz, M., Meyer, T. (2020). Infectious diseases and football - lessons not only from COVID-19, *Science and Medicine in Football*, 4:2, 85-86.
- Ebrahim, S. H., Ahmed, Q. A., Gozzer, E., Schlagenhauf, P., & Memish, Z. A. (2020). Covid-19 and community mitigation strategies in a pandemic. *BMJ*, 368, ml066.
- Eirale, C., Bisciotti, G., Corsini, A., et al. (2020). Medical recommendations for home-confined footballers' training during the COVID-19 pandemic: from evidence to practical application. *Biol Sport*. 37(2):203-207.
- Feintuck, M., and M. Varney. (2006). *Media Regulation, Public Interest and the Law*. 2nd. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Foster, K. (2000). Can sport be regulated by Europe? An analysis of alternative models. In: A. Caiger, S. Gardiner, eds. *Professional sport in the European Union: regulation and re-regulation*. The Hague: TMC Asser Press, 43-64.
- Gorecka, D. (2020). Selecting the right football club to sponsor: multi-criteria analysis, *Journal of Physical Education and Sport*, Vol 20, Art 389 pp 2867 – 2874.
- Gough, C. (2020). Coronavirus (COVID-19) disease pandemic effect on the sports industry - Statistics & Facts. *Statista*. <https://www.statista>.
- Gouveia, C., Pereira, R. (2020). Professional football in Portugal: preparing to resume after the COVID-19 pandemic. *Soccer & Society*, 1-12.
- Grix, J., Brannagan, P.M., Grimes, H., Neville, R. (2020). The impact of Covid-19 on

- sport, *International Journal of Sport Policy and Politics*, DOI: 10.1080/19406940.2020.1851285.
- Hall, S. (2020). This is how COVID-19 is affecting the world of sport. *World Economic Forum*, <https://www.weforum.org/agenda/2020/04/sports-covid-19-coronavirus-exercise-spectators-media-coverage/>
- Hammami, A., Harrabi, B., Mohr, M., & Krustup, P. (2020). Physical activity and coronavirus disease 2019 (COVID-19): specific recommendations for home-based physical training. *Managing Sport and Leisure*, <https://doi.org/10.1080/23750472>. 2020.1757494.
- Hirotsu, Y., Maejima, M., Shibusawa, M. et al. (2020). Comparison of automated SARS-CoV-2 antigen test for COVID-19 infection with quantitative RT-PCR using 313 nasopharyngeal swabs, including from seven serially followed patients. *Int J Infect Dis*. 99:397-402.
- Hjelstrom, T. (2021). Accounting and Sports. In *Managing Sports Teams*. 237-260.
- Huang L, Zhang X, Zhang X, Wei Z, Huth, C, Billion, F. (2021). Insights on the impact of COVID-19 and the lockdown on amateur golfers, *Quality in sport*, 1 (7) 2021, p. 7-19.
- Jan, E., M. Walden, and M. Hagglund. A. (2004). Congested Football Calendar and the Wellbeing of Players: Correlation between Match Exposure of European Footballers before the World Cup 2002 and Their Injuries and Performances during that World Cup. *British Journal of Sports Medicine*, 38, no. 4, 493-497.
- Law of 16 April 2020 on specific support instruments in relation to the spread of SARS-CoV-2 virus (Journal of Laws 2020, item 695).
- Lei, S., Jiang, F., Su, W., Chen, C., Chen, J., Mei, W., Zhan, LY., Jia, Y., Zhang, L., Liu, D., Xia, ZY., Xia, Z. (2020). Clinical characteristics and outcomes of patients undergoing surgeries during the incubation period of COVID-19 infection. *E Clinical Medicine*. 21:100331.
- Lindner, AK., Nikolai, O., Kausch, F. et al. (2020). Head-to-head comparison of SARS-CoV-2 antigen-detecting rapid test with self-collected anterior nasal swab versus professional-collected nasopharyngeal swab. *Eur Respir J* . 2020. (In press). Doi: 10.1101/2020.10.26.20219600
- Martin, S. A., Pence, B. D., & Woods, J. A. (2009). Exercise and respiratory tract viral infections. *Exercise and Sport Sciences Reviews*, 37(4), 157-164.

- Minister of Health regulation of 13 March 2020 concerning the declaration of the state of epidemiological threat in the territory of the Republic of Poland (Journal of Laws of 2020, item 433). (2020a).
- Minister of Health regulation of 20 March 2020 concerning the declaration of the state of epidemic in the territory of the Republic of Poland (Journal of Laws of 2020, item 491). (2020b).
- Mulcahey, MK., Gianakos, AL., Mercurio, A., Rodeo, S., Sutton, KM. (2021). Sports medicine considerations during the COVID-19 pandemic. *Am J Sports Med.* 49(2):512-521.
- Nagura-Ikeda, M., Imai, K., Tabata, S. et al. (2020). Clinical Evaluation of Self-Collected Saliva by Quantitative Reverse Transcription-PCR (RT-qPCR), Direct RT-qPCR, Reverse Transcription-Loop-Mediated Isothermal Amplification, and a Rapid Antigen Test to Diagnose COVID-19. *J Clin Microbiol.* 58(9):e01438-20.
- Nauright, J., Zipp, S., Kim, Y.H. (2020). The spoils world in the era of COVID-19, *Sport in Society*, 23:11, p.1703-1706.
- Parnell, D., Widdop, P., Bond, A., & Wilson, R. (2020). COVID-19, networks and sport. *Managing Sport and Leisure*, <https://doi.org/10.1080/23750472.2020.1750100>.
- Plumley, DJ., Wilson, R., Shibli, S. (2017). A holistic performance assessment of English Premier League football clubs 1992-2013. *J. Appl. Sport Manag.* 9(1).
- Porte, L., et al. (2020). Evaluation of a novel antigen-based rapid detection test for the diagnosis of SARS-CoV-2 in respiratory samples. *Int J Infect Dis.* 99:328-333.
- Reade, J.J., Singleton, C. (2020). Demand for public events in the COVID-19 pandemic: a case study of European football, *European Sport Management Quarterly*, DOI: 10.1080/16184742.2020.1841261.
- Schallhorn, C, Kunert, J., (2020). Football Without Football: Creativity in German Football Coverage by TV Broadcasters and Clubs During the Coronavirus Crisis, *International Journal of Sport Communication*, 13, 514-522.
- Schumacher, YO., Tabben, M., Hassoun, K. et al. (2021). Resuming professional football during the Covid-19 pandemic in a country with high infection rates. *Br. J. Sports Med.* 0:1-7.

- Sowier-Kasprzyk, I., Widawska-Stanisiz, A. (2020). Changes in attitudes of consumers of sports and recreational services in the context of Covid-19, *Journal of Physical Education and Sport*, Vol 20, Art 399 pp 2939 – 2944.
- Tan T.-C., Lee J.-W., (2020) Covid-19 and sport in the Asia Pacific region, *Sport in Society*, 23:12, 1883-1888.
- Templeton, A., Smith, K., Guay, JD., Barker, N., Whitehouse, D., Smith, A. (2020). Returning to UK sporting events during COVID-19: Spectator experiences at pilot events. *Sports Grounds Safety Authority*, 1-37.
- Toptan, T., Eckermann, L., Pfeiffer, AE et al. (2020). Evaluation of a SARS-CoV-2 rapid antigen test: potential to help reduce community spread? *J Clin Virol*. 135:104713.
- Trabelsi, K., Ammar, A., Masmoudi, L. et al. (2021). Globally altered sleep patterns and physical activity levels by confinement in 5056 individuals: ECLB COVID-19 international online survey. *Biol Sport*.38(4):495-506.
- Varma, A., Dergaa, I., Ashkanani, M., Musa, S., Zidan, M. (2021). Analysis of Qatar's successful public health policy in dealing with the Covid-19 pandemic. *Int J Med Rev Case Rep*. 5(2):6-11.
- Warny, K. (2021). Legal aspects of sport during the COVID-19 pandemic – case study of Poland in the global context. *Journal of Physical Education and Sport*, Vol 21, Art 162 pp. 1276 – 1283.
- Westmattelmann, D., Grotenhermen, J.-G., Sprenger, M., Schewe, G. (2020). The show must go on - virtualisation of sport events during the COVID-19 pandemic, *European Journal of Information Systems*, DOI: 10.1080/0960085X.2020.1850186.
- Wong, AY., Ling, SK, Louie, LH., et al. (2020). Impact of the COVID-19 pandemic on sports and exercise. *Asia Pac J Sports Med ArthroRehabil Technol*. 22:39-44.
- Xiong, H., & Yan, H. (2020). Simulating the infected population and spread trend of 2019- nCov under different policy by EIR model. *medRxiv*.<https://doi.org/10.1101/2020.02.10.20021519>.
- Yousfi, N., Bragazzi, NL., Briki, W., et al. (2020). The COVID-19 pandemic: how to maintain a healthy immune system during the lockdown - a multidisciplinary approach with special focus on athletes. *Biol Sport*. 37(3):211-216.
- Zhang, L., Xu, J., Liang, P., Xu, Y., Zhang, C., Xu, A. (2020). Rapid asymptomatic

transmission of COVID-19 during the incubation period demonstrating strong infectivity in a cluster of youngsters aged 16-23 years outside Wuhan and characteristics of young patients with COVID-19: A prospective contact-tracing study. *J Infect.* 80(6):1-13.

Απόφαση Δ1α/ΓΠ.ΟΙΚ.55732

Εφημερίδα της Κυβέρνησης, Τεύχος Β' 4214

Ιστοσελίδες

Goal.com. (2020). Bayern Munich confirm return to first-team training despite ongoing coronavirus crisis, <https://www.goal.com/cn-bli/news/lrayern-munich-confiim-return-to-first-team-lraining-despite/>

Government of Montenegro. (2020). *Program pruzanjapodrskeprivrediizaposlenima, u ciljuublazavanjanegativnihfekataepidemijenovog korona virusa COVID19* [Program of support to the economy and employees to mitigate the negative effects of the COVID-19]. <http://www.gov.me/vijesti/223997/Premijer-Markovic-predstavio-ll-Vladin-paket-ekonomskih-mjera-71-4-miliona-bruto-fiskalni-efekat-podrske-gradanima-i-privredi-u.html>

<https://gga.gov.gr>

<https://tickets.qfa.qa/qfa/showNews.tml/changeLanguageTo=en&idNews=36&tkhrq=5a8dl8ff-cb63-4b30-a5a9-8e99d4e21d5d&tkhrp=6fa9f409-959a-43ef-b9f7-ee93bd96f9cd&tkhrt=16101&tkhrh=5blal35c9bldb48501fb48e3134fb4bl>

<https://www.gulf-times.com/story/674789/Pre-flight-testing-to-launch-m-Qatar-this-month>.

Independent. (2020). 'A biological bomb': The story of the Champions League game which sparked Italy's coronavirus crisis.

<https://www.independent.co.uk/sport/football/european/coronavirus-news-latest-atalanta-valencia-champions-league-italy-crisis-bergamo-a9448541>

Madura, M.P. 'Ethical Challenges of Sport Governance after COVID-19', Online Seminar, Research Group on Law & Philosophy, April 27, 2020, https://www.upf.edu/en/web/doctoratdret/noticies/-/asset_publisher/

UEFA. (2020). UEFA competitions to resume in August,

<https://www.uefa.com/insideuefa/about-uefa/news/025e-0fb6101>

WHO, 'WHO Director-General's Opening Remarks at the Media Briefing on COVID-19-11 March 2020', World Health Organization, March 11, 2020,

<https://www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19—11-march-2020>

World Health Organization. (2020b). Key planning recommendations for mass gatherings in the context of COVID-19. Interim guidance,

<https://apps.who.int/iris/rest/bitstreams/Ii79033/retrieve>,

World Health Organization. (2020c). Overview of public health and social measures in the context of COVID-19. Interim guidance,

<https://apps.who.int/iris/rcst/bitstreams/1278127/retrieve>,

World Health Organization. (2020d). WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19 - 11 March 2020,

<https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19—11-march-2020>,

World Health Organization. (2020a). Public health for mass gatherings: key considerations,

[https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/23751/B130_1](https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/23751/B130_1-en.pdf?sequence=1&isAllowed=y) 7-
en.pdf?sequence=1&isAllowed=y,

World Rugby. (2020). Safe Return to Rugby - in the Context of the COVID-19 Pandemic. <https://playerwelfare.worldrugby.org/?documentid=219>.

Worldometer COVID-19 coronavirus pandemic. Available at: <https://www.worldometers.info/coronavirus/>. Accessed January 18, 2021.